…ЫЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 174 (11160) | 1966 оной июлиин 24, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Мүнөөдэр — худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

Улаан-Үдын 1-дэхи гастрономой бакалейнэ таһагай наймаалагшад — коммунис ажалай ударнигууд хододоо түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр хүн зониие болбосон зохидоор хангахын тула хамаг арга боломжоёо шадамараар элсүүлнэ. Зураг дээрэ дурсагдаһан солото нүхэдэй зарим түлөөлэгшэдые харанабди. Зүүн гарһаа: Людмила Евтропова (таһагые даагша), наймаалагшад Анна Игумнова, Галина Тимофеева, Нина Ступакова, Нина Макарова гэгшэд.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

…ХЭ ОРОНОЙНГОО …АЙРАНУУДТА ХҮРТЭБЭ

…эдэ хоолой продуктнуудые гар… даалгабаринуудые дүүргэлгэ… амжалта туйлаһанайнгаа, эдэ… …ой промышленностиин хүг…лэлгэдэ габьяатай байһанайнгаа …өө СССР-эй Верховно Соведэй …езидиумэй 1966 оной июлиин …нэй Указаар эдэ хоолой про…мышленностиин бүлэг олон хүдэл…мэришэд, инженер, техничүүд, …тийна, советскэ, профсоюзна …лон комсомолой организацинуу…д хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй ор…дэнүүд болон медальнуудаар шаг…нагдаа. Тэрэ тоодо Буряадай …АССР-һээ:

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

…Гороховский Иван Федорович — …Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинатай талха баридаг мастер.

…Шевидчук Наталья Демьяновна — Улаан-Үдын 2-дохи хилээмэнэй заводой талха баридаг мастер.

…ЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

…Власов Семен Иннокентьевич — …эдэ хоолой промышленностиин …мастер.

…Зайцев Иван Григорьевич — …Улаан-Үдын пивын заводой электромонтёр.

…Шугурова Татьяна Андреевна — …Улаан-Үдын 1-дэхи хилээмэнэй заводой лабораториие даагша.

…Шмыгин Михаил Филиппович — …Улаан-Үдын спиртын заводой слесарь-заһабарилагша.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

…Болотов Николай Родионович — …Улаан-Үдын 6-дахи хилээмэнэй заводой директор.

…Лунаева Мария Никандровна — …Кяхтын кондитерскэ фабрикын конфет шанагша.

…Мясникина Зоя Александровна — Улаан-Үдын спиртын заводой үйлэдбэриие даагша.

…Наквасина Евдокия Николаевна — Улаан-Үдын 1-дэхи хилээмэнэй заводой дрожжо шанагша.

…Нархинова Зинаида Григорьевна — Улаан-Үдын алкогольгүй ундаанай заводой мастер.

…Потемкина Варвара Винальевна — Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинатай мастер.

…Суворова Евгения Владимировна — Улаан-Үдын 6-дахи хилээмэнэй заводой талха баридаг мастер.

…Халюченко Мария Сергеевна — …Улаан-Үдын 2-дохи хилээмэнэй заводой үйлэдбэриие даагша.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

…Агафонов Алексей Вахрамеевич — Улаан-Үдын 2-дохи хилээмэнэй заводой хүдэлмэрилэгшэ.

…Антонова Мария Агеевна — …Улаан-Үдын 6-дахи хилээмэнэй заводой хүдэлмэрилэгшэ.

…Брянская Анастасия Афанасьевна — Иволгын кондитерскэ фабрикын конфет шанагша.

…Грудинина Евдокия Ермиловна — Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын хүдэлмэрилэгшэ.

…Лазыкина Прасковья Лазаревна — Улаан-Үдын 2-дохи хилээмэнэй заводой хүдэлмэрилэгшэ.

…Смородникова Вера Афанасьевна — Хяагтын хилээмэ-пивын заводой хүдэлмэрилэгшэ.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

…Аболтусов Евсей Савватеевич — Улаан-Үдын спиртын заводой электромонтер.

…Болотова Людмила Фирсановна — Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын хүдэлмэрилэгшэ.

…Ерофеева Наталья Матвеевна — …гэтэйн плодоовощой заводой хүдэлмэрилэгшэ.

…Зайцев Александр Иванович — …ехэнэй плодоовощой заводой слесарь.

…Коновалова Ульяна Иосиповна — Кабанскын районой 5-дахи хилээмэнэй заводой талха баридаг мастер.

…Трифонова Ульяна Георгиевна — Улаан-Үдын 1-дэхи хилээмэнэй заводой талха баридаг мастер.

ҺОНИРХОЛТОЙ ЛЕКЦИ

…Ярууны «Победа», «Дружба» болон «Коммунизм» колхозуудай клубуудта хүн зон …ороо сугларжа, Улаан-Үдэһөө …эрэһэн лекторнүүдые һонирхон …агнаа. Ушар юуб гэхэдэ, «Знание» бүлгэмэй Буряадай отделениин гэшүүн нүхэр Никитина …шажан ба тэрэнэй хорото ябуулга тухай лекци бодото баримтануудтайгаар уншаа бшуу.

Нүхэр Никитинагай лекциин …үлээр артист нүхэр Давыдов-Гейде гэгшэ туршалгануудые …хажэ, шажанай зарим «нюусануудые» хэн хэнэйшье ойлгохо, …арахаар элирүүлээ.

И. ЕРЕМЕЕВ.

ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ, ҺУРГАХА, ДЭМЖЭХЭ!

Шэнэ табан жэлэй зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ арадай хиналта тон шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Ажахын байгуулалтатай таһаршагүй нягта холбоо барисаатай хиналтын гуримые улам һайжаруулха зуураа, манай парти ажалай болон хэрэглэмжын хэмжээе гүрэнэй, мүн общественэй зүгһөө наринаар хинана, хүнүүдые шалгаха ба ажал хэрэгэй бодото дүүргэлтые хинан шалгажа байха тухай ленинскэ ёһо гурим баримталдаг гээшэ.

Хиналта, шалгалта хэхэ совет гурим — өөрынгөө эмхидхэлэй талаар, мүн хүдэлмэрингөө дүй дүршэлэйшье талаар бодото арадай, демократическа гурим болоно. Энэ гурим гүрэнэй болон общественэй хиналта шалгалтые хоорондонь таһаршагүйгөөр тааралдуулан бэелүүлнэ. Мүнөө үедэ өөрынгөө зэргэдэ 6 миллионһоо дээшэ ажалшадые жагсааһан арадай хиналтын органууд гүрэнэй болон общественэй хиналтын гол хүсэн болонхой. Парти, правительствынгаа хүтэлбэреэр ажаллажа байһан хиналта, шалгалтын органууд парти, правительствын директивэнүүдэй бодото дүүргэлтые шалгаха хэрэгтэ, коммунис байгуулалтын хүтэлбэрилгые саашадань һайжаруулгада, манай экономикые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ, гүрэнэй журам ба социалис хуули ёһонуудые сахилгада туһалжа байна.

Хиналта, шалгалтын органуудай даажа абаһан харюусалгатай зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула партийна организацинууд тэдэнэй ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилхэ, ажалдань бүхы хэмжээгээр туһалха уялгатай гээд КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэнэ. Энээнгүйгөөр хиналта шалгалта гээшэ нүлөө ехэтэй, дайшалхы, эрид шанга, гүрэнэй аша туһые хамгаалгада хёрхо нарин, хүндэ ехэтэй байжа шадагдахагүй. Эгээл шухалань гэхэдэ, хиналтынгаа нийтэ баазые саг үргэлжэ улам үргэдхэхэ, тэрээндэ хэдэ мянган совет эрхэтэдые шэнээр оруулжа, бодото хэрэг дээрэ гүрэнэй хүтэлбэрилгэдэ һургаха хэрэгтэй.

Партийно-гүрэнэй хиналтын органуудые арадай хиналтын органууд болгоһон КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй һүүлээр олохон партийна организацинууд хиналтын органуудай хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр табидаг болоно, тэдэниие өөһэдынгөө үнэн сэхэ туһамаршад гэжэ харадаг болоо. Арадай хиналтын комитет болон бүлэгүүдэй хабаадалгагүйгөөр ажахые хүтэлбэрилгэ тушаа нэгэшье ехэ хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэнэгүй. Партийна организацинуудай хүтэлбэри доро арадай хиналтын комитедүүд, бүлэгүүд, постнууд электроэнерги, түлишэ арьбалхын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсана. Түрүүшын үрэ дүн иимэ: орон доторнай жэл соо 8 миллиард 300 миллион киловатт-час электроэнерги арьбалагдаа. Энэ тоо КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ Волжско ГЭС-эй жэл соо үйлэдбэрилдэг электроэнергиин хэмжээнтэй адли болоно.

Олохон организацинуудта арадай хиналтын хүдэлмэриин асуудалнууд коммунистнуудай хамтын суглаанай, эдэбхитэдэй суглаанай, партийна комитедүүдэй пленумүүдэй зүбшэхэ зүйлдэ ходо табигдана. Жэшээнь. Ленинград городой Кировскэ райкомой Пленум энэ асуудал һаяхан зүбшөө. Пленумэй болохын урда тээ райкомой гэшүүд, партийна эдэбхитэд 30 предприятинуудые абажа. арадай хиналтын бүлэг болон постнуудай ямараар хүдэлмэрилдэг, партийна эхин организацинуудай тэдэнэй хүдэлмэриие хэр зүбөөр хүтэлбэрилдэг байһаниие шалгаһан байха юм.

Гэбэшье, арадай хиналтын үүргые хүсэд сэгнэдэггүй партийна зарим комитет, эхин организацинууд бии байһаар. Украинын КП-гэй Одессын обком тус асуудалаар партиин Тарутинскэ райкомой бюрое һаяхан шүүмжэлээ. Саратовска, Зүүн Казахстанай, мүн бусад областьнуудай зарим предприяти, барилга, колхоз, совхозуудта партийна организацинуудай зүгһөө дэмжэлгэ, туһаламжын хүргэгдэхээ болиһон дээрэһээ арадай хинагшадай бүлэг, постнууд хүдэлмэрилхээ болишоһон байна.

Арадай хиналтын аша үрэ ехэтэйгээр ажаллахын тула партийна бодото, тодорхой хүтэлбэрилгын хэрэгтэй байһаниие хэзээдэшье мартажа болохогүй. Энэ эрилтэ юугээр тодорхойлогдоноб?

Нэн түрүүн — кадрнуудые шэлэн олохо, эдэбхитэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ. Арадай хиналтын өөрынь нэрэ уг зорилгоёо тайлбарилна — энэмнай олониитын шалгалта, тэрэнэй гол хүсэн — олониитэ ажалшад. Москва хотын Куйбышевска районой арадай хиналтын комитедые абаад үзэе. Эндэ штатна гансахан хүдэлмэрилэгшэ — түрүүлэгшэ. Таһагууд, комиссинууд, гомдон бариха бюро хуу баран эдэбхитэдһээ бүридхэгдэнхэй. Хамта 160 хүн.

Арадай хиналтын бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые шэлэн олохо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала. Энэ хүндэтэй тушаалда эдэбхитэй, олониитын дунда этигэмжэтэй болоһон хүнүүдые табиха хэрэгтэй. Дүй дүршэл дээрэһээ харахада, парторганизациин секретариин орлогшо, комитедэй гү, али бюрогой гэшүүнэй толгойлдог хиналтын бүлэгүүд эдэбхи, нүлөө ехэтэйгээр хүдэлмэрилдэг, ажалдань амжалта туйлагдадаг байна. Үшөө тиихэдэ партийна болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй арадай хиналтын эдэбхитэдтэй ходо уулзадаг, ямар юумэндэ гол анхарал хандуулха тушаа хэлэжэ үгэдэг, предприяти, район, город, область, хизаар, республикын партийна организаци ба ажалшадай урда табигдаһан гол зорилгонууд тухай хэлэжэ үгэхэ, гээшэ айхабтар шухала.

Арадай хиналтын комитет болон бүлэгүүдэй тодорхой һайнаар хүдэлмэрилдэг болохын тула саг үргэлжэ һургаха хэрэгтэй. Хинагшадай хүсые хубхай тараангүй, эгээл гол шухала асуудал шиидхэлгэдэ элсүүлдэг байха. Энэ тэрэ шиидхэбэри шалгаһан хооһон тоогоор тоосохогүй, харин хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгөөр, абтаһан бодото хэмжээгээр тоосодог байха хэрэгтэй. Арадай хиналтын органууд хэзээдэшье шанга журамтай, ажал хэрэгтээ нягта нарин, эрилтэ ехэтэй байха ёһотой.

Арадай хиналта элдэб дутагдал, алдуу эндүү, хорото ябуулга элирүүлжэ, хэрэгтэй һаань, гэмтэ нюурнуудыень хуулиин харюусалгада хабаадуулна. Арадай хиналтын эдэбхитэдэй ажалда һаад ушаруулха ябадалые дары зайсуулжа, хинагшадай эрхые хамгаалха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй бодото байдал дээрэ дүүргэгдэжэ байһаниие шалгаха, табан жэлэй даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ хэрэгтэнь партийна болон советскэ органуудта туһалха гээшэ арадай хиналтын мүнөөдэрэй гол зорилго болоно.

(«Правдын» июлиин 23-най түрүү бэшэгһээ).

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ АМАРШАЛГА

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын национальна һайндэртэй — Египедэй революциин 14 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ОАР-ай президент, Арабуудай социалис союзай түрүүлэгшэ Гамаль Абдель Насертэ телеграмма эльгээжэ, совет арадай, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын зүгһөө, өөһэдынгөө зүгһөө ОАР-ай президентэ, маанадтай хани барисаата арадта болон правительстведа үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргөө, һайниие хүсөө.

ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ХУДАЛДАХА ТҮСЭБӨӨ АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР ДҮҮРГЭБЭ

Азербайджанай ССР-эй колхоз, совхозууд партиин XXIII съездын, КПСС-эй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, мүнөө жэлдэ ороохото ургамалнуудые нилээд ехээр ургуулан абаа. Гүрэндэ таряа (кукуруза болон байгаргүйгөөр) худалдаха түсэбөө дүүргөө.

Июлиин 20-ной байдалаар республикын колхоз, совхозууд тогтоогдоһон түсэбһөө гадуур 27,8 мянган тонно ороохо таряа худалдаа. Гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлүүлэгдэһээр.

НИКОЛАЕВСКА ОБЛАСТЬ ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ХУДАЛДАХА ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЭ

Партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн Николаевска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряанай ургасые энэ жэлдэ нилээд ехээр дээшэлүүлээ. Гүрэндэ таряа (кукуруза болон шара будаагүйгөөр) худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ.

Областиин ажахынуудһаа 855 мянган тонно таряан ороохо таряа тушаажа абадаг пунктнуудта оруулагдаа.

Июлиин 20-ной байдалаар областиин колхоз, совхозууд түсэбһөө гадуур 184 мянган тонно таряа гүрэндэ худалдаа. Таряа худалдалга үргэлжэлүүлэгдэһээр.

ВИТИМЭЙ ДОЛГИ МИРАЛУУЛАН

Июнь — июль һаранууд Витимэй уһан замшадай хүдэлмэриин халуун хаһа. Навигаци түлэг дундаа.

Витим зунай үедэ Романовкаһаа хойто зүг руу ябадаг транспортна гансахан зам юм. Эндэхи уһан замаар Муя голой горнягуудта эдеэ хоол, үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүд абаашагдана.

Туд бүридөө 4—5 баржатай арбан нэгэн караван Муйска порт хүрэтэр ябаба. Навигациин эхинһээр капитан С. Ю. Ерофеев өөрынгөө караванаар Витимэй адаг хүрэтэр ошожо ерээ. Тэрэ Эрхүүгэй областиин «Мамслюдагай» трестын горнягууд болон слюда абагшадта хүндэтэйгөөр угтагдаһан байна. Тэндэ малда эдюулэгдэхэ тэжээл абаашагдаа.

Мүнөө жэлэй навигациин үедэ Витимэй уһан замшад Муя болон Мама хүрэтэр 4000 гаран тонно ашаа абаашаха юм.

А. БАБУШКИН.

БАГТААМЖА ЕХЭТЭЙ БАШНИ

Улаан-Үдын мелькомбинадай дэргэдэ хүсэ ехэтэй хатаалга-сэбэрлэлгын башни баригдажа, ашаглалгада тушаагдаба. Тэрэ мүнөө үеын техникээр хангагдаһан, шэнэ конструкциин ёһоор баригданхай. Энэ гигант сүүдхэ соо 700—750 тонно ороохо сэбэрлэхэ, хатааха, ямаршье транспортда ашаха шадалтай. 13 мянган тонно ороохо хадагалха оньһожоруулмал складтай. Автомашинануудһаа ороохо тушаажа абаха 25 тонныш шэгнүүр, автомобилеразгрузчик бии.

Бүхы ажалынь оньһон аргаар хэгдэнэ.

834-дэхи мостопоездын А. А. Модогоевой даадаг мастерска участогай барилгашад, инженер Г. А. Пановой хүтэлбэрилдэг Новосибирск городой хабсаргагшад энэ башни бодхооһон байна.

А. ИСАЕВ,
башниин начальник.

АГИТТАЛМАЙ ДЭЭРЭ

Каландарашвилиин нэрэмжэтэ үйлсын 29-дэхи байрын гэр. Энэ гэрэй газаа эндэ ажаһуудаг хүнүүдэй дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха зорилгоор агитталмай түхеэрэгдэнхэй. Агитталмайе гоёохо, шэмэглэхэ, тэндэ хэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэн ябуулха хүдэлмэриие гэр байрын 4-дэхи управлениин партийна организаци ударидана.

Эндэ тусхай зохёогдоһон түсэбэй ёһоор лекци, уншагдана, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ, байд гээд лэ концерт харуулагдажа байха.

КПСС-эй горкомой инструктор нүхэр Кузичев уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа, арадай судья нүхэр Костылева хулиганнуудтай тэмсэл хадаа бүхы олониитын хэрэг гэһэн хөөрэлдөө үнгэргөө. Гадна Улаан-Үдын 300 жэлэй ой тухай элидхэл мүн хэгдэһэн байха. Улад энэ хэрэгтэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана, олон асуудалнуудые һурана. Пионернүүдэй байшангай эдиршүүл концерт харуулжа, эндэ сугларагшадые һонирхуулна.

И. ГРОССМАН,
партийна организациин секретарь.

Улаан-Үдэ.

ҺҮРИЛЭГДЭҺЭН ҮБҺЭНЭЙ ЗЭРГЭЭР…

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие манай колхоз жэл бүри эмхитэй һайнаар үнгэргэдэг. Энэ ямар аргаар туйлагданаб гэхэдэ, бүхы 1600 гаран гектар сабшалангаа хори гаран звенодо хубаарижа үгэнэбди. Звено бүхэндэ арба гаран хүн ажаллдаг.

Иимэ шаб гэмэ звенонуудые байгуулхада, ажалыень эмхидхэхэдэ зохид болоно гэнэ. Тэдэнэр даалгагдаһан сабшалангаа 12—13 үдэртэ хуряажа дүүргэдэг. Бүхы сабшалангай 30—40 процентнь гараар сабшагдадаг байха юм.

Звенонуудта хүдэлһэн хүнүүдэй ажалай түлөөһэн һүрилэгдэһэн үбһэнэй зэргээр түлэгдэдэг. Ургасыень харалсажа, һүрилэгдэһэн, хөрёологдоһон үбһэнэй центнерэй түлөө 60—70 мүнгэ түлэдэгбди. Энэ ушарта шанар муутайгаар хүдэлдэг звенонууд байдаггүй.

В. ТЕЛЯТНИКОВА,
«Родина» колхозой бухгалтер.

Хяагтын аймаг.

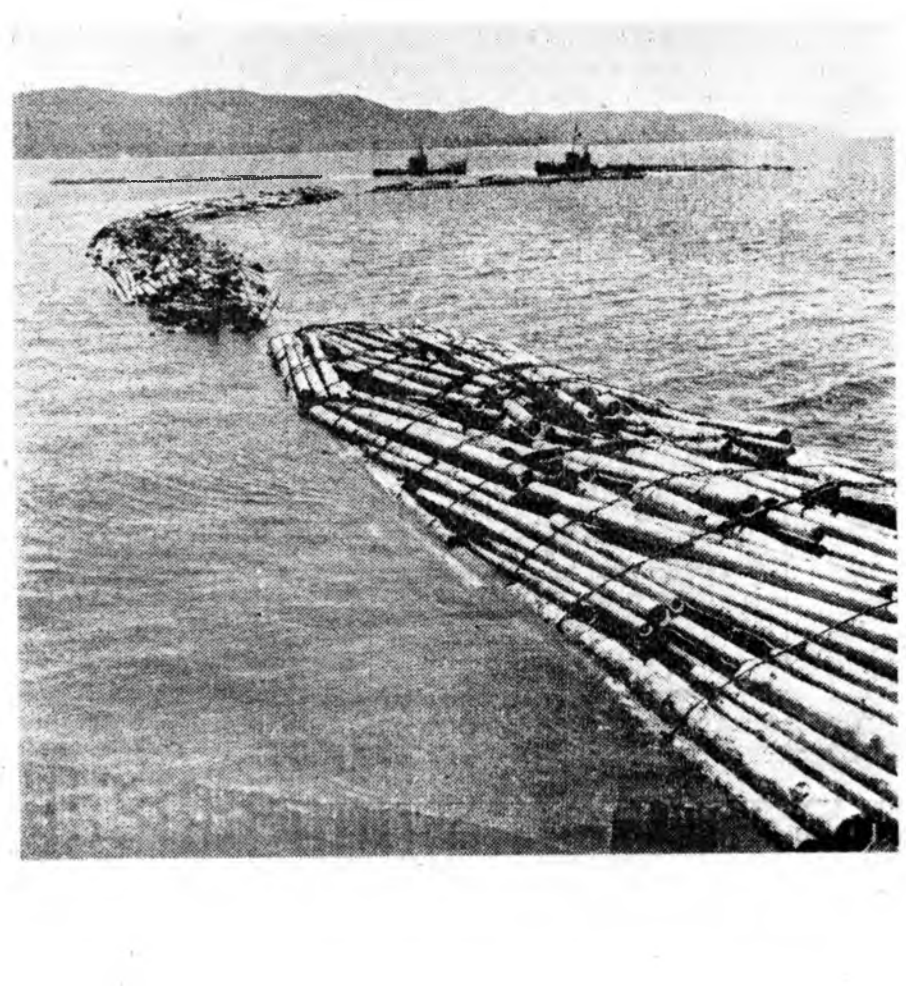
УРГАНА, БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОГДОНО

Онохойн модоной комбинат июниин һүүлээр 16 байратай хоёр дабхар шулуун гэр барилгашадһаа тушаан абаба. Жэлэй эхинһээ хойшо иимэ гурбан гэр ашаглалгада оруулагдаа.

32 байратай 4 дабхар гэрэй барилга Онохой тосхондо эхилэнхэй. Мүн эндэ комбинадай заводой управлениин 3 дабхар байшан баригдажа байна. Тэндэнь 100 хүнэй нэгэ доро һуужа эдеэлхэ столово нээгдэхэ.

Тосхоной үйлэдбэриин газарнуудаар, байрын гэрнүүдэй гаагуур 6000 шахуу элдэб модод, сэсэг набша олоор һуулгагдаа.

Ц. ЦЫБАНОВ.

Байгалда шудхан ородог гол мүрэнүүдээр модо монсогор монсогороорнь урадхуулгын түлэг үе болонхой. Эдэ гол мүрэнүүд үбэлэй үедэ бэлэдхэгдэһэн хэдэн 100 мянган кубометр хэрэглэлэй модые Баргажанай, Большереченскэ болон Байгалай леспромхозуудһаа асардаг. Эдэ модонууд томо һал болгожо уягдаад, теплоходуудаар зүдхэгдэжэ, Байгал далай соогуур Сибириин модо буулгадаг баазанууд болон модо болбосоруулдаг заводуудта абаашагдадаг. Зураг дээрэ: Туркада һаланууд бэлэдхэн түхеэрэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Кондо голой эхиндэ

Зунай тунга ногоондо адууһа малдаа арьбан далан нэмэрүүлхэ гэжэ Ярууныг колхоз, совхозуудай олон зуун малшад үсэд шангаар ажаллажа байна. Тэдэнэрэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Комсомольский» совхозой мал адуулагша Семен Бадмаевич Бадмаев эрхимлэжэ ябана. Энэ дүршэл ехэтэй малшанай адуулжа ябаһан 136 буруу, хашарагууд июнь һарада тус бүридөө сүүдхэдэ 1267 граммаар нэмэһэн байна. Нёдондо энэ үедэ Иисэнгын совхозой малшан Буянта Жамсуев суурхаһан юм. Теэд тэрэнэй ажалай дүн 50 граммаар энээнһээ бага байһан.

Семен Бадмаевичай гүүртэ мүнөө Кондо голой эхиндэ үзүүр тунга ногоотой Якшата гэжэ газарта байрлана. Малынь хорёодо хаагдангүйгөөр бэлшээгдэнэ, дуран соогоо уһалагдана, минеральна тэжээлээр хангагданхай.

Зунай бэлшээриин зуун үдэртэ шахамалнуудаа адагынь 100—110 килограммаар нэмээхэ зорилго малшан Бадмаев урдаа табинхай.

А. БАБУШКИН.

ШЭНЭ ЗАВОД ЭМХИДХЭГДЭЭ

Тимлюгэй цемент-шиферэй завод хоёр предприяти — Тимлюгэй цементнэ болон асбестоцементнэ зүйлнүүдые бүтээдэг Тимлюгэй завод болон хубаарилагдаба. Промышленностиин палбаринуудые хүгжөөхэ, үйлэдбэриие ашагтай һайнаар эрхилхэ зорилго бэелүүлхын, зүб хүтэлбэри эмхидхэхын тула урдань нэгэ завод байһанаа хоёр предприяти болгогдсо.

Цементнэ, асбестоцементнэ промышленностиин главна управленинүүдэй комисси завод хубаарилха хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Шэнэ завод кадрнуудаар хангагдажа байнхай.

Энэ һараһаа предприяти бүхэн өөрын үйлэдбэриин даабаритай болобо.

В. СЕКЕРИН.

Таряа хуряалгада хэр бэлдэнэб?

УДААРАГШАДЫЕ УРГАСА ХҮЛЕЭХЭГҮЙ

Июлиин түрүүшын хахадта хаа хаанагүй хура бороо ехэ ороод, һүүлээрнь наратай дулаан үдэрнүүд тогтожо, таряанай ургасые нилээд түргэдхэбэ. Зарим газарта эртын таряан түлэг хоолосложо, сэсэглэжэ байна.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, нигээд удахагүй таряа хуряалгын халуун хүдэлмэриин хаһа тулажа ерэхэнь. Бүхы машина, техникэ, зэмсэг хэрэгсэлнүүдые эртэнһээ дууһан һайнаар заһажа, түхеэржэ, ургаса хуряалгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр уттаха гээшэ ажахы бүхэнэй мүнөөдэрэйнь гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Тиимэһээ Зэдын аймагай арадай хиналтын комитет нютагуудтахи хиналтын постнуудай гэшүүд болон эдэбхитэдтэй хамта ябажа, колхоз, совхозуудай таряа хуряалгадаа хэр бэлдэжэ байһаниие шалгажа үзөө. Илангаяа ургаса хуряалгын гол техникэ — комбайнуудай заһабарилга ехэ удааржа байна. Аймагай бүхы ажахынуудта таряалан дээрэ хүдэлхэ ёһотой элдэб түхэлэй бүхы комбайнуудайнь мүнөө хахадыншье заһабарилагдаагүй. Жэшээлбэл, аймагай томохон ажахынуудай нэгэн «Октябрьский» совхоз хамта 42 комбайн заһабарилха түсэбтэй аад, тэрэнһээ оройдоол 11-ыень бэлэн болгоо нэрэтэй. Мүн Бургалтайн «Мир» колхоз баһал 28 комбайнуудһаа миил долооень заһажа гаргаа. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз 18-най орондо табан комбайн заһабарилагдаа гэжэ мэдээ үгэнхэй.

Теэд ямар шалтагаанһаа энэ хүдэлмэри иимэ ехээр гээгдэлдэ ороо, гэдэргэ татагдаа гээшэб гэһэн асуудал гарана.

— Аймагаймнай «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй отделениинхид заһабарилгын хэрэгсэл запасной частяар ханганагүй, — гэжэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд нэгэн дуугаар хэлэнэ.

Нээрээшье олонхи колхоз, совхозуудай түлөөлэгшэд комбайн болон таряа хуряалгын бусад машина техникын запасной часть бэдэржэ хүл хөөрсэн болонод, хото городшье хүрэтэр гүйлгэлдэхэ баатай болоно. Хэрбээ «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй отделениинхид (начальнигынь нүхэр Цикало) заһабарилгын мастерскойнуудые запасной частяар хангаха хэрэгые зүбөөр эмхидхээд, мүн тэдэнэрэй хоорондоо һайн холбоотой, бэе бэеэ ойлголсожо хүдэлөө һаань, иимэ тулюур байдал тохёолдохогүй һэн. Баһал энээнһээ болоно. колхоз, совхозуудта таряанай тоогуудые оньһожоруулха, тэндэ таряа ашаха, буулгаха, тэрэниие сэбэрлэхэ, хатааха оньһон түхеэрэлгэ, машинануудые тодхохо хүдэлмэри баһал урагшаа ябанагүй. Тусхайлбал, эндэхи Ториин, «Октябрьский» совхозуудай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай таряанайнь тоогуудые гүйсэд оньһожоруулха гэжэ түсэблэгдэһэн байгаа. Теэд мүнөө тэндэнь нэгэшье хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

— Бидэ яһала ажахынуудай таряанай тоогуудые оньһожоруулха ёһотой байгаабди. Теэд энэ хүдэлмэри хэхэ мэргэжэлтэд өөһэдтэмнай үсөөн. Колхоз, совхозууд энээниие гансал маанад дээрэ хаяжархёод, өөһэдөө мүртэй юумэ хэнэгүй, — гэжэ «Сельхозтехникын» отделениин начальник нүхэр Цикало бэеэ сагааруулна.

Ингэжэ «Сельхозтехникын» отделениин болон ажахынуудай зэмээр бэе бэедээ хаялсажа, тоосолдожо һуухадань ажалынь өөрөө бүтэшэхэ бэшэ, саг ошожол байна. Таряа хуряалгын машина техникэ хэрэгсэл заһабарилха, бэлдэхэ хүдэлмэриие эрид түргэдхэхэ тушаа бүхы хэрэгтэй юумэ хэхэ, хамтаараа хэлсэхэ, дутагдалаа дары усадхаха хэмжээ абаха саг ерээ. Удааржа, нобшоржо байбал, ургаса хүлеэхэгүйл.

А. ШАТУЕВ,
Зэдын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Һуралсалай шэнэ жэлые угтуулан

ОЛОНИИТЫН АНХАРХА ХЭРЭГ

Д. РАДНАЕВ, КПСС-эй одкомой секретарь

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлгэ хадаа манай партиин, арад зоной гайхамшаг туйлалтануудай нэгэн мүн. Энэ хэрэг имагтал багшанарай, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэшээл оролдолгоор бэелүүлэгдэхэ бэшэ, харин бүхы олониитын эдэбхи хэшээлһээ болохо байһаниинь ойлгосотой. Энэ хүндэтэйшье, орео бэрхэшье зорилго болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай республика дотор найман жэлэй бүгэдэ ниитын һуралсал тухай хуули бэелүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Энэ хуули бэелүүлхэ хэрэг ударидаха зорилгоор республиканска, аймагуудай штабууд байгуулагдаһан, бүгэдэ ниитын һуралсалаар һара соносхогдодог байһан, холын һурагшадые түлөөһэгүйгөөр зөөдэг болоһон байгаа. Зарим аймагуудта һургуулинуудай хамтын байранууд үргэдхэгдэһэн, тэдэнь хамтын эдеэн эмхидхэгдэһэн, ниитын организацинуудай зөөриһөө бүгэдэ ниитын һуралсалай жаса нэмээгдэһэн байха юм.

Хориин аймагай ажахын болон ниитын эмхи зургаанууд һургуулинуудтаа бодото туһаламжа үзүүлдэг талаараа бусадта жэшээ болохо байна. «Первомайский» совхоз (директорынь нүхэр Пластинин) Дээдэ-Хэжэнгын һургуулида хамтын байра хэхын тулада хоёр байшан үгөө. Тиихэдэ Хүрбиин леспромхоз (директорынь нүхэр Шопхоев) Тээгдэ нютагта һурагшадай хамтын байра бариһан байна. Хамтадаа Хориин аймагай 700 гаран һурагшад хамтын байраар хангагдажа, һураха, амарха һайн эрхэ нүхэсэлтэй болонхой. Энээнэй ашаар Хориин аймагта бүгэдэ ниитын һуралсал тухай хуули бэелүүлэгдэбэ.

Республика дотор 536 һургуули бүгэдэ ниитын һуралсал тухай хуули сүм дүүргээ. Зүгөөр олон аймагуудта энэ хуули мүнөө хүрэтэр бэелүүлэгдэнэгүй. Һуралсалай энэ жэлэй эсэстэ 45 үхибүүд һургуулида ороогүй байшоо. Баргажанай, Загарайн, Улаан-Үдын хүдөөгэй, Хяагтын, Сэлэнгын аймагуудта болон Улаан-Үдэ городто энэ хуули дутуу бэелүүлэгдэнэ.

Олон ушарта ямаршье шалтагаангүйгөөр профессионально-техническэ училищинуудта, үдэшын һургуулинуудта үхибүүдые оруулдаг байна. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ Загастайн дунда һургуулиин 7—8 классуудай 5 һурагшадые Сэлэнгын профессионально-техническэ училищида оруулһан байгаа. Бэшүүрэй дунда һургуулиһаа 16 наһа гүйсөөгүй хэдэн һурагшадые үдэшын һургуулида оруулһан байба. Мүн Улаан-Үдэ городтошье иимэ барнимтанууд үзэгдэнэ.

Иигэжэ һургуулиин директорнүүд муугаар һурадаг үхибүүдһээ хахасаха арга бэдэрнэ ха юм. Үнэндөө юун болоноб гэхэдэ, училищидашье, үдэшын һургуулидашье тэдэ үхибүүд оронгүйгөөр һургуулиһаа гарадаг байна.

Бүгэдэ ниитын һуралсал бэелүүлхэ хэрэгэй гүрэн түрын удха шанартай байһые ойлгохо шухала. Энэ хуулиие бэелүүлгэ хадаа КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ шэнэ алхам, манай орондохи культурна революциин шэнэ шата болохонь дамжаггүй.

Энэ жэлдэ бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдэхэ ёһотой. 8-дахи классудые дүүргэһэн 14,5 мянган һурагшад 9-дэхи классуудта орохо. Энээнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй обком, Министрнүүдэй Совет 8 жэлэй 29 һургуулиие дунда һургуули болгон хубилгажа, нэгэ шэнэ дунда һургуули нээхэ тухай тогтоол гаргаһан байна. Шэнэ жэлэй эхилтэр эдэ һургуулинуудые бүхы түхеэрэлгээр бүридүүлхэ, багшанараар хангаха шухала.

Энээнэй урда тээхи табан жэлдэ орходоо энэ табан жэлдэ дүрбэ дахин олон залуушуул дунда һургуулида орохоор хараалагдана. Тиимэ болоһонһоо хойшо шэнэ һургуули барилгада гүрэн ехэ мүнгэ зөөри һомолхоор хараална. Нүгөө талаһаа олониитын, колхоз, совхозуудай, предприятинуудай зүгһөө ехэ туһаламжа хэрэгтэй болохонь дамжаггүй.

Һүүлэй үедэ республика дотор олониитын зөөреэр, эдэбхеэр һургуулиин байшангууд, хамтын байранууд, мастерскойнууд, спортивна залнууд баригдана. Долоон жэлэй турша соо республика дотор олониитын хүсөөр 32 мянга гаран һурагшадай багтахаар 207 һургуулиин байшан, 3100 һууритай 74 хамтын байра, һуралсалай 120 мастерской, 52 спортивна зал баригдаһан байгаа.

Соёлой доботолгын гурбан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор, үнгэрэгшэ жэлдэ һургуулиин 30 байшан, 14 хамтын байра, һуралсалай 10 мастерской, 10 спортивна зал баригдаа. Урда урда жэлнүүдтэл адли һургуулиин эдэбхитэ барилгаар Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Хориин, Яруунын, Баргажанай, Түнхэнэй аймагууд түрүү зэргэдэ ябана. Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 66 хүнэй һууритай хамтын байра баригдажа байна. Гадна энэл аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 160 һууритай эхин һургуулиин байшан, 30 һурагшадай һууритай хамтын байра, багшанарай байра ашаглалгада оруулхань. Энэ колхоз холын үхибүүдые һургуулидань зөөхэ тусхай автобустой.

Мүн Захааминай аймагай «Дружба», «Родина», Хойто-Байгалай аймагай «Победа» колхозууд, Зэдын комбинадай туһаламжын ажахы, Шулуутайн леспромхозой Потанино һууриндахи модо бэлэдхэлэй участок, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец», «Искра» колхозууд һургуулинуудтаа ехэ туһаламжа хүргэдэг юм. Мүн энээнэй хажуугаар республика дотор зарим нютагуудта юуншье хэгдэдэггүй байна. Улаан-Үдын хүдөөгэй, Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудта олониитын хүсөөр һургуулиин барилга хэхэ хэрэгтэ ямаршье һаналаа табидаггүй хүтэлбэрилэгшэд бии. Эдэ аймагуудта һүүлэй үедэ һургуулиин нэгэшье байшан, хамтын байра баригдаагүй. Тиимэһээ тус аймагуудай олон һургуулинуудай багшанар байра муутай, һургуулинуудтань һуралсалынь олон халаанда эмхидхэгдэнхэй байһаниинь гайхалтай бэшэ. Ушар иимэһээ партиин райкомууд, аймагуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд 1966—1970 онуудта олониитын хүсөөр һургуулиин барилга хэхэ арга боломжонуудаа хаража үзэхэ ёһотой.

Энэ жэлдэ үхибүүдэй олон болоходонь, бэрхэшээлнүүд тохёолдожо магад. Тиимэһээ һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэжэ байхадаа эдэ бүгэдые хараадаа абалсаха, һурагшадай һайнаар һураха эрхэ нүхэсэл байгуулхаар хэмжээнүүдые эртээнһээ абаха хэрэгтэй. Тиихэ зуураа малшадай үхибүүдтэ ехэ һаналаа табижа, хамтын байрада оруулха, тэдээндэ ниитын хоол эмхидхэхэ шухала.

Һуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар багшанарай урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ багшанарай олон коллективүүд энэ талаар һайн үрэ дүн туйлаа. Республикын 1700 гаран багшанар үнгэрэгшэ жэлдэ нэгэшье үхибүү хоёрдохи жэлынь һуулгаагүй. Эдэ багшанар хадаа һурагшад бүхэндэ «түлхюуртэй», үхибүүн бүхэнэй абари зан, бэлиг шадабари мэдэдэг—иимээр хүдэлдэг гуримтай. Үхибүүдые хоёрдохи жэлынь нэгэ класста һуулгангүй хүдэлжэ болохо гэжэ эдэнэр бодото ажалаараа харуулба. Олон һургуулинуудта һурагшадые хүмүүжүүлхэ талаар ямар нэгэн ёһо заншал байгуулагданхай. Агуу багша Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга дээрэһээ, совет арадай дайшалхы, ажалай гайхамшаг ёһо заншалаар хүмүүжүүлдэг болонхой. Үхибүүдые баатар габьягай жэшээгээр хүмүүжүүлхэ хэрэг һайжарһан байна. Граждан дайнай болоһон газарнуудаар һургуулиин үхибүүд аяншалдаг, совет сэрэгшэдэй хүшөө памятнигуудые һайнаар байлгахые оролдодог, түрэл нютагайнгаа баатар габьята хүнүүдэй намтар бэшэдэг болонхой. Жэшээнь, Хэрэнэй дунда һургуулиин һурагшад Түнхэн шадар байһан хүшөө памятнигуудые зураглажа абаһан, партизануудай байлдаануud тухай һони һонин баримтануудые суглуулһан байна. Иимэ жэшээнүүд хаа хаанагүй олон.

Энээнэй хажуугаар олон һургуулинуудта һуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүй байһан зандаа гэжэ тэмдэглэхээр. Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй хүсэд бэшэ дүнгһөө харахада. 16 мянга гаран үхибүүд хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа һуугаа. Энэ хадаа багшын хүдэлмэриин айхабтар ехэ дутагдал болоно. Баргажанай, Түнхэнэй, Ахын, Зэдын, Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагуудай һургуулинуудта илангаяа олон үхибүүд хоёрдохи жэлээ һуугаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үхибүүдые һайн һайхан юумэндэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэг һайжаруулха тухай ехэ хэлсээн болодог. Теэд олон һургуулинууд энэ эрилтые дүүргэжэ шаданагүй.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин муу байһан дээрэһээ зарим һургуулинуудта һурагшадай зүгһөө гэмтэ ябадал гаргаха ушар үзэгдэнэ.

Олохон һургуулинуудта һуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин муугаар табигдаһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, багшанарай ажал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Һургуулиин директорһээ ехэ юумэн дулдыдана. Директор гээшэ алишье талаараа бэрхэ хүн байха ёһотой. Нэн түрүүн багшанарай коллективые зүбөөр ударидаха уялгатай.

Багша гээшэ арадай гэгээрэлэй талаар партиин хараа шугам бэелүүлдэг хүн шуу. Һургуулида гол үүргэ, гол һуури эзэлдэг хүн багша. Тиимэһээ тэрээндэ мүнөө ехэ эрилтэ табигдана. Эрдэм болбосоролой, методикын талаар үндэр мэргэжэлтэй, политикын талаар түгэс эрдэмтэй байха ёһотой бшуу.

Үхибүүдые хоёрдохи жэлынь нэгэ класстаа һуулгаха ябадал усадхаха гээшэ һургуулиин гол шухала зорилго мүн. Үхибүүн бүхэн хангалтатайгаар һуража шадаха ёһотой гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Тиимэһээ хоёрдохи жэлээ нэгэ класста һууха ябадал усадхамаар хэрэг. Тиихын тулада бүхы багшанар хэшээл оролдолгоёо гаргаха болоно.

Һургуулиин хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ арадай гэгээрэлэй таһагууд ехэ үүргэтэй. Теэд зарим газарта эдэ таһагууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Жэшээнь, Захааминай, Хяагтын, Баргажанай, Ахын аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай хүдэлмэри хангалтагүй байна. Эдэнэр һургуулинуудые һайнаар хүтэлбэрилжэ шаданагүй. Багшанарай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, методическа хүдэлмэри һайжаруулха талаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэриин һуралсал бэелүүлхэ талаар яһала ехэ юумэн хэгдээ. Олон һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшадые элдэб мэргэжэлтэй болгожо гаргадаг болонхой. Хүдөө нютагуудта үхибүүд хүдөө ажахын үйлэдбэриин мэргэжэлтэй, городуудта промышленна үйлэдбэриин мэргэжэлтэй болоһон байна. Хэды тиигээшье һаа, үйлэдбэриин һуралсал бэелүүлхэ хэрэгтэ дутагдалнууд гараһан. Тиимэһээ энээндэ зарим тэды хубилалта хэгдэхээр парти, правительство хараалба. Энээнһээ хойшо материальна баазаар һайн һургуулинууд үйлэдбэриин һуралсал бэелүүлхэ болонхой. Республикын Министрнүүдэй Советэй тогтоолой ёһоор, 30 һургуули үйлэдбэриин һуралсал бэелүүлхэ болоо. Гэбэшье энэ хадаа һургуулинуудта үйлэдбэриин һуралсалһаа огто арсаха гэһэн удхатай бэшэ. Энээнһээшье хойшодоо һургуулинуудта промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэ һуури шудалагдаха юм.

Политехническэ һуралсал эмхидхэхэ, ажалда дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ хэрэг хадаа һургуулинуудта һуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэл адляар бэелүүлэгдэхэ хэрэг мүн гэжэ партиин XXIII съезд заaһан байгаа. Тиимэһээ энэ хэрэгые бодомжотойгоор, һайнаар эмхидхэхэ шухала. Физикэ, математика, биологи, географи, черчени мэтын предмедүүдые зааха хэрэг улам һайжаруулһанай үндэһөөр политехническэ һуралсал бэелүүлэгдэхэ болоно. Тиимэ хадань эдэ предмедүүдые заалгада ехэ һаналаа табиха шухала.

Арадай гэгээрэлые улам хүгжөөхэ — манай обществын гэгээрэл болбосоролые бүхыдэнь хүгжөөхэ тухай партиин XXIII съезд ехэ зорилгонуудые табяа. Энээнэй хамтын хүсөөр — мянга түмэн багшанарай, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, олониитын эдэбхитэдэй хүсөөр бэелүүлэгдэхэ байһаниинь дамжаггүй.

СОВЕДҮҮДЭЙ ҺОНИН

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной июлиин 21-нэй Указуудай үндэһөөр 10 шэнэ сомсельсоведүүд байгуулагдаба, тэрэ тоосо:

Мухар-Шэбэрэй аймагта

Калиновска сельсовет — Калиновка, Дээдэ Сутай болон Галтай тосхонууд эндэ оруулагдажа, Сутайн сельсоведһээ һалгаагдана. Сельсоведэй түбынь Калиновка тосхон болгогдоно.

Новозаганска сельсовет—Шэнэ-Заган, Хуушан-Заган тосхонууд эндэ оруулагдажа, Мухар-Шэбэрэй сельсоведһээ һалгаагдана. Сельсоведэй түбынь Шэнэ-Заган тосхон болгогдоно.

Подлопатинска сельсовет—Подлопатки, Черноярово болон Алташын-Адаг тосхонууд эндэ оруулагдажа, Суугын сомсоведһээ һалгаагдана. Сомсоведэй түбынь —Подлопатки тосхон.

Хүсөөтын сомсовет — Хүсөөтэ болон Шэнэһэтэ тосхонууд эндэ оруулагдажа, Түгнын сомсоведһээ һалгаагдана.

Сутайн сомсовет Хүшүүн-Үзүүрэй сомсовет гэжэ шэнээр нэрлэгдэнэ. Түбынь Хүшүүн-Үзүүр тосхон болгогдоно.

Прибайкалиин аймагта

Гремячинска сельсовет—Гремячинск тосхон, Исток, Котокель, Черемушка болон Ярцы тосхонууд эндэ оруулагдажа, Горячинска сельсоведһээ һалгаагдана. Сельсоведэй түбынь Гремячинск тосхон болгогдоно.

Татауровска сельсовет—Татаурово, Хуушан-Татаурово болон Еловко тосхонууд эндэ оруулагдажа, Элхиин сельсоведһээ һалгаагдана. Сельсоведэй түбынь Татаурово тосхон болгогдоно.

Загарайн аймагта

Үнэгэтэйн сельсовет—Үнэгэтэй, Красный Яр болон Ангир тосхонууд эндэ оруулагдажа, Хүрбын сельсоведһээ һалгаагдана. Сельсоведэй түбынь Үнэгэтэй тосхон болгогдоно.

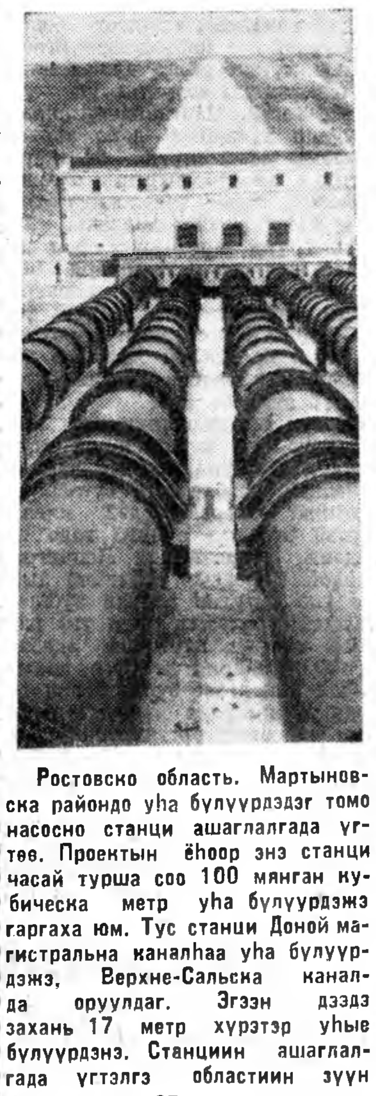
Зэдын аймагта

Зэдын сомсовет — Зэдэ ... Хужар гэжэ түмэр станци... дэргэдэхи поселогуудые, 58... хи километртэ Зэдэ болон ... гэ мүрэнүүд дээгүүрхи түмэр... май хүүргэнүүдые, 581... 5845-дахи, 5850-дахи болон ... дохи километрэй байрын г... эндэ оруулагдажа, Дэр... сомсоведһээ һалгаагдана. С... ведэй түбынь—Зэдэ тосхон.

Енхорой сельсовет ... Доодо-Енхор болон Сагаан... тосхонууд эндэ оруулагдажа, ...рэстэй сомсоведһээ һалгааг...

Сомсоведэй түбынь—Енхор... хон болгогдоно.

Зэдэ тосхон түбтэйгөөр З... шэнэ сельсоведэй байгуулһа... дашарамдуулагдан, мүнөө П... павловка тосхон түбтэй З... сельсовет Петропавловскын ... совет гэжэ нэрлэгдэнэ.

Ростовско область. Мартыновска районда уһа бүлүүрдэдэг томо насосно станци ашаглалгада үгтөө. Проектын ёһоор энэ станци часай турша соо 100 мянган кубическа метр уһа бүлүүрдэжэ гаргаха юм. Тус станци Доной магистральна каналһаа уһа бүлүүрдэжэ, Верхне-Сальска каналда оруулдаг. Эгээн дээдэ захань 17 метр хүрэтэр уһые бүлүүрдэнэ. Станциин ашаглалгада үгтэлгэ областиин зүүн районуудта 65 мянга гаран гектар газар уһалха арга олгохо байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уһа бүлүүрдэн гаргадаг трубопроводууд.

ТАСС-ай фотохронико.

Аполлон ТОРОЕ[В]

МАРТАГДАШАГҮЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

Буряадай аха заха уран зохёолшодоймнай нэгэн Аполлон Ан... реевич Тороев Совет засагай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хаба... далсаһан юм. Хорёод оной эхеэр тэрэнэй бэшэһэн ангиин тэм... лые харуулһан багаханууд пьесэнүүдые түрүүшын комсомолшууд... табидаг байһаниие, үгытэй ядуушуулай тэдэниие хаража гайха... гайхан сэдьхэлээ ханадагые мүнөөшье болотор Боохоной үндэр ... һатайшуул хөөрэдэг.

1918-дахи ондо хуби заяанайнгаа талаанда Аполлон Андреев... алдарта Нестор Каландарашвилитай, суута Павел Балтахинов... танилсажа, тэдэнэй хэдэн даабарие дүүргэһэн юм. Уулзалгану... тухайгаа хөөрэжэ үгэһыень хүрянгыгаар уншагшадта дура... хэгдэнэ.

1918 ОНОЙ намар бэлэй. Харгыгүй болошоһон би үшөө дахин докторнуудта харуулха хүсэлэнтэйгөөр Семен Соронов абагатайгаа ябагаар Эрхүү зорибоб. Тэрэ үдэр Гэшүүгэнтэпээ арай шамай Тараса нютаг хүрэжэ, Монсой танилдаа хонохо болобобди.

Үүрэй сайхын урдахана Монсой урагай үүдые хүн тойшобо.

— Тороев танайда хоноо гү? — гэжэ газааһаа асууба.

— Эндэ. Юун болооб?

Үүдэн нээгдэжэ, сагаан уурал бааюулһаар нэгэ хүн гэртэ орожо ерэбэ. «Аландырьта ерэһэн барин Тороевые ерэхэ гэнэ»— гэжэ тэрэмнай хэлэбэ. Теэд тэрэ үедэ һүни, үдэршье үлүү ябахань аюултай байгаа һэн. Айжашье, гайхажашье байгаад тиишэ ошоо бэлэйб.

Барин уриханаар угтаба. Хөөрэлдэжэ байхадамнай таһалга сооһоо хүн гаража ерээд, буряадаар:

— Үү, Тороев нүхэр ерээ гүш? — гэжэ, таняагүйемни таажа, — бишни Павел гээшэб, Балтахинов, — гэбэ. Урда Балтахиновые ганса хүнүүдэй хэлсэһээр мэдэдэг байһан аад, таняашьегүймни гайхалтай бэшэ һэн.

— Зэ, нүхэр, баяд ноёдой хүлһэншэ болохо, харгыгаа алдаа һэн гүш?

— Тиимэ...

Аландырь тосхондо ерэһэн баринтай танилсуулаад, хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

— Баяд ноёдой барга хуули унагаагдаа, хаанай хуули хамха һүрөө... — гэжэ Павел Сергеевич хөөрөөгөө эхилээ һэн. Үльгэр, онтохонһоошье һонирхолтой хөөрөөнэй үгэнүүдые нэгэшье алдангүй шагнажа һуубаб. Тиихэдэ баяшуулаар яажа тэмсэхэб, большевигүүд, Ленин хэн бэ гэжэ тодоор ойлгожо абаа бэлэйб. Эдэ үгэнүүдһээ зосоом наранай гараһандал адли болоожо байгаа һэн. Бидэнэр үглөө болотор һуугаа һэмди. Хөөрөөгөө дүүргэжэ, стул дээрэһээ бодоод нүхэр Балтахинов:

— Манда туһалалсаха гүш?— гэжэ сэхэ руунь асууба.

—Хэды соо городто байха хүнбиб...

— Городһоо ерээд, энэ үбгэнтэй Идын голоор гаража, харгы заажа, хэрэгтэй хүнүүдээр танилсажа шадаха гүш?

— Шадаха.

— Һайн. Городто байха отогойнгоо адрес үгөөрэй, хэрэгтэй болоходоо мэдээ үгэхэбди, теэд эндэ намтай, энэ үбгэнтэй хөөрэлдэһэн тухайгаа хэндэшье хэлэхэ ёһогүйш. Юундэб, өөрөө мэдэнэш...

Бүтүү һахалтай ород Павел Балтахинов хоёр гарыемни шангаар баряа һэн.

...Хүйтэн ерэжэ, хан-ян гүүлжэрхибэ. Ангар мүрэн үшөө хүрөөгүй аад, город дээгүүр шара мана татана. Иишэ ерэһээр арбаад хонобобди. Үдэшэ, үглөөгүүр хүнүүдэй газаахи саһа арилгажа, хилээмэ һолоомоёо олонобди, үдэрынь докторнуудые зайнабди. Теэд хэрэгнай бүтэхээршье бэшэ.

Эзэмнай, граф, Китайска үйлсын баяшуулай нэгэн, манда нэгэтэ нугалан эбхэжэрхиһэн саарһа үгөө бэлэй. Иигэжэ Аландыриин бүтүү һахалтай ород Балтахинов хоёр манда гэртээ бусаха тэмдэг үгэһэн байгаа.

Зол болоходоо унаатай ушаржа, Гэшүүгэнтэдээ удангүй хүрэжэ ерэбэбди. Үглөөдэрынь Аландырь ошобоб.

Үшөө нэгэ хэдэн суудхын һүүлдэ мүнөөхи ородтоёо Хондолойн үгытэй Петрухын ори ганса мориндо һуужа, Идын голой айл тииргэ зайжа, өөдөө мордоо һэмди. Хажуудамнай нэгэ ород хүбүүн ябалсаа һэн. Үбгэмнай айл бүхэндэ эгээн дээдэ шадалтай баяд ноёдые һурагшалжа ороно. Тиин Гэшүүгэнтэдэ купец Трубачеевтэ, Хара тииргэндэ дарга Башкуевайда, Абгайтанай нюдарган баян Хадановайда оробобди.

Үхэр Шаралдайда хүрэжэ, тэндэхи баян Родион Богдановайда сэргэлбэбди. Богданов магазинтай, тээрмэтэй һэн. Мэндээ һураж ерээд лэ, үбгэмнай ... дадашаһан хөөрөөгөө эхил...

— Хүндэтэ Богданов, ... тээрмэнүүдээ арендовалха... гэжэ дуулаа һэм. Би Эр... хоёрдохи гильдиин купец ...

Богданов мяха шүлөө, ... тамхяа бэлдэхэ гэһэн тэм... тэхиндээ үгөөд. үбгэниием... даа улаан буландаа аба... һуулгаба.

— Һайн, һайн. Зүбшэнэ... бди, үнэхөөрөөшье энээн... бодолгото болоһон лэ байн...

Теэд тэрэ хоёр хэлсээнд... гүй, үбгэмнай уурал гараж... һан халуун мяхашье эдингү... шаа мордоё гэбэ. Харанхы б... хойно Тихоновка тосхонд... рөөд, нэгэ үгытэй ядуу та... найда орожо хоноо һэмди.

Үглөөдэрынь Хара Ү... Дунда айлаар ябажа. Идын... аха заха нютагта — Хонз... рөө һэмди. Үбгэмнай ганса ... ноёдойдо ороно бэшэ, мүн ... шүүлдэ дуратайгаар ороно, ... шуулаар хэлсээгээ хэхэд... гэнэйшье үгэдэ ороногүй.

Хонзоһоо Бозойн Хүдайн ... Холодов Башылада хүрэт... бобди. Тэндэ мяханай ко... барихаяа хэлсээд, гэдэргээ ... жа ябахадамнай Үхэр дээ... рин отряд уулзаба. Дуу... мни отрядай командирай ... тон танил байба. Энэшнд... Балтахиновай дуун бэшэ а... рин тэрэ хажуудамнай ерэ...

— Юуд хэд гээшэбта, ... жэ ябаашамта?!— гэжэ ... гаар асууба. Ехээр гайха... нинагүй гүш гэхэеэ ба... хажуудахи үбгэмни абяа б... гэһэн тэмдэг үгэбэ.

Отрядайхид маанарые а... жа, үбгэнтэймнай хүнэй ... хаажархиба. Минии гайха... нан асуухада, үбгэн энэ... хэлэбэ:

— Ши бү гайха, нама... тахиновтай танил хүн гэж... шье мэдэхэ ёһогүй. Нүхэр... тахинов маниие зорюута ... асаржа хаагаа. Иигэжэ яб... бишни баяшуулайшье, ... шүүлэйшье һанаа бодол... нилсажа ябанаб. Бишни ям... барин, купец бэшэб. Теэд ... гээгүй хадам энэ юу хэжэ, ... хэрэгээр ябаһан хүм гэжэ ... этигэмжэгүйгөөр, хүйтөөр ... ха байгаа бшуу. Би шамд... люци тухай хөөрөө һэм. Б... эндэ үгытэйшүүлэй заса... гуулха ёһотойбди...

Тиихэдэ бүтүү һахалта... хүн нэрэ солоёо Каланда... либ гэжэ хэлээ бэлэй. ... Каландарашвилиин ганса ... шье дурдахада, сагаантанай ... гэхые оло дахин хараа һэ... нэрэһээ дайсад галда ха... һандал айдаг байгаа бшуу... хэдэ Каландарашвили Иды... лоор гансаараа ябана гэхы... лаа хадаа сагаантан тэ... үгы хэхээ оролдохо бай... мэдээжэ.

Удангүй нүхэр Балт... орожо ерээд, ондоо хүн... байхада гарнуудыемнай ш... адхаба. Нүхэр Каландар... хараһан үзэһэн тухайгаа ... хөөрэжэ үгөөд:

— Ажалшадые тэмсэл... хоохо саг ерээ, — гэжэ ... һэн.

Тиихэдэ Нүхэр Балт... Оһын голой үгытэйшүүлэй ... эмхидхээд ябаһан байгаа.

Балтахинов үүдэнэй газа... лада байһан харуулшанаа ... жа асараад:

— Эдэниие гаргагты, мор... үгэгты, — гэжэ захирба.

Тэрэ үдэшэндөө Аланды... рэжэ ерээ һэмди.

Тэрэнһээ хойшо нүхэд ... дарашвили Балтахинов ... хэдэ хэдэн даабари дүүргэ...

Каландарашвили Балт... хоёр шарайгаараашье, на... шье, уг гарбалаараашье онд... доо аад, нэгэ адли абари ... ухаан бодолтой бэлэй. Т... танилсаха, сугтаа хүдэлхэ ... хубитайдаа би ехэ баярла...

Тэдэнэй хэһэн хэрэг, ... нэрэ суу арад зоной з... мүнхэрэн алдаршана.

БОЛГАРИ. Казанлыкска нугала розын дэльбэнүүдые түлэг суглуулжа байнхай. Нютагай розо шанадаг газарнуудта хэдэн арбаад тонно энэ үнэтэ түүхэй эд үдэр бүхэндэ тушаагдана. Тэрээнһээ Болгариин розово тоһон гаргагдадаг юм. Энэ тоһон дэлхэйн олон орондо, тэрэ тоодо Советскэ Союзда ехэ гүйсэтэйгөөр худалдагдадаг. 3 мянган гектар талмай дээрэ розо гаригдадаг байна. Зураг дээрэ: Розино тосхондохи розын плантаци.

БТА-гай—ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ПОЛЬШО ҺАЙНДЭРӨӨ ТЭМДЭГЛЭБЭ

ВАРШАВА. Арадай Польшын город болон тосхонууд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн байгаа. Ниислэлэй үйлсэнүүд болон талмайнууд, промышленна предприятинууд, һургуулинууд болон байрын гэрнүүдтэ сагаа-улаан тугууд намилзан байгаа. «Июлиин 22— Польшын һэргэн мандалгын үдэр мандаха болтогой!». «Советскэ Сэюзтай хани барисаамнай Польшын аюулгүй байдалай, хүгжэлтын бата бэхи эшэ үнлэһэн болоно!». «Варшавска договорой гэшүүн оронуудай һанал нэгэдэлгэ, буу зэбсэгэй талаар аха дүүгэй холбоон мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд транспарантнууд дээгүүр бэшээтэй байгаа.

Ажалшад национальна һайндэрөө үйлэдбэриин илалтануудаар угтаһан байна. Энэ хадаа заншал болонхой. Коллективүүдэй уялганудаа дүүргэһэн тусхай мэдээсэлнүүд республикын бүхы нютагуудһаа абтана.

Польшын түрэнэй мянган жэлэй ойе һайндэрлэлгын һүүлшын жэлтэй мүнөө жэлдэ национальна һайндэрынь нэгэн доро тэмдэглэгдээ.

Польшын гүрэнэй мянган жэлэй ойе эрхимээр угтая гэжэ ПОРП-гэй Центральна Комитедэй гаргаһан уряада харюусан, ажалшад һүүлшын найман жэлэй турша соо хамта дээрээ 20 миллиард злотын хүдэлмэри олониитын уялга болгон дүүргэһэн байха юм.

СЕЙМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ВАРШАВА. Польшын гүрэнэй 1000 жэлэй ойе тэмдэглэн, Польшын Арадай Республикын сеймэй онсо заседани июлиин 21-дэ боложо. Польшын түүхэтэ дүй дүршэлһөө хэгдэһэн тобшолонуудые хүсэдөөр һайшаагаа. Польшын худэлмэришэнэй нэгэдмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, депутат Владислав Гомулка үгэ хэлэхэдээ иимэ тобшолол хэһэн байгаа гээд ПАП агентство мэдээсэнэ.

ПНР-эй сейм Польшын гүрэнэй 1000 жэлэй ойе эрхимээр угталгада эдэбхитэйгээр туһалһан хүнүүдтэ баясхалан хүргөө.

Польшын гүрэнэй 1000 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ Польшын бүхы олониитые бүри нягтаар эмхидхэн жагсааха гэжэ найдажа байһанаа ПНР-эй сейм элирхэйлэн мэдүүлээ.

(ТАСС).

СОВЕТ-БОЛГАР ХАРИЛСАА ХОЛБООН

СОФИ. Болгари СССР хоёрой хоорондохи соёл культурын, научна харилсаа холбоон тухай удаан болзорой хэлсээндэ эндэ гар табигдаа.

Искусствын, гэгээрэлэй, наукын, элүүрые хамгаалгын болон бусад бүхы шахуу һалбаринуудаар холбоо барисаае саашадань үргэдхэхэ гэжэ шэнэ хэлсээгээр хараалагданхай.

Саашанхи жэлнүүдтэ хоёр ороной, мүн социалис лагериин бусад оронуудай аша туһада таарүү научна асуудалнуудаар хамтын хүдэлмэри хэгдэхэ, тэрэшэлэн студентнүүд, аспирантнууд, һургагшанар болон научна хүдэлмэрилэгшэдые бэе бэедээ эльгээлсэхэ, тэрэшэлэн научно-техническэ документацинуудые, литература, элдэб материал андалдан абалсаха юм.

Уран һайханай коллективүүдые, тус тус артистнуудые хоёр орон бэе бэедээ эльгээлсэхэ, үнэн ушар харуулһан, мүн уран һайханай хамтын фильмүүд бүүлгагдаха.

ЧЕХОСЛОВАКИДА УРГАСА ХУРЯАЛГА

ПРАГА. Чехословакиин полинууд дээрэ орооһото таряа хуряалта эхилэнхэй. Мүнөө жэлдэ 2.118 мянган гектар талмай дээрэ орооһото ургамал таригдаһан байха юм. Таряашад намарай ешмээн, шэниисэ болон хара таряа һайнаар ургуулаа. Мүнөө жэлдэ бороо орожо, һалхинай болоһонһоо уламжалан, хуряалгада бэрхэшээл ушарна. Юуб гэхэдэ, намарай таряан олон газар нютагта нэнгэн унаһан байна. Эдэ бэрхэшээлнүүдые дабахын тулада мүнөө ехэ оролдолго гаргагдажа байнхай. Үдэр һүнигүй хүдэлмэри ябажа байна.

Ороной поли дээрэ 11 мянган комбайн, һолоомо хуряалгын 10 мянга гаран пресс, 10.500 ашаанай автомобиль, 134 мянган трактор хүдэлнэ.

Ургасые эрхим шанартайгаар хуряахын түлөө мүрысөөн орон дотор дэлгэрэнхэй.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНР-эй ниислэл—шэнэ Улаан-Баатар.

ТАСС-ай фотохронико.

Мүнөөдэр—худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭ ҺАЙНААР ХАНГАХА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай ёһоор худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр—шэнэ һайндэрые жэл бүри июль һарын дүрбэдэхи воскресенидэ тэмдэглэхээр тогтоогдобо. Энэ баяр баясхалангай ушараар тохёолдуулан, худалдаа наймаанай олохон хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо Буряад оронойхид, СССР-эй орден медальнуудаар шагнагдаба.

Парти болон правительствын иимэ ехэ анхарал оролдолгые худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд угаа ехэ баяр омогорхолтойгоор хүлеэжэ, улам ехээр урмашаба.

Шэнэ табан жэлэй турша дотор хүн зоной ажана тэниглэн байдалай хэлбэришэгүйгөөр саашадаа һайжарха тудам совет худалдаа наймаанай үүргэ улам дээшэлхэ байна. Энэмнай манай арадай ажахын онсо нэгэ һалбари болохонь гэжэ һаа алдуугүй.

Партиин XXIII съездын Директиванууд дотор заагдаһанай ёһоор, ажалшадай ажана тэниглэн байдалые һайжаруулха гээшэ гол зорилго болоно. Тиихэдээ эд бараанууд жэлһээ жэлдэ элбэг ехээр гаргагдаха. наймаалагдаха юм. Мүнөөшье хилээмэ, һү, малай болон ургамалай тоhо, саахар, амтан эдеэн, консервэ болон бусад зүйлнүүд нилээд ехээр гаргагдажа, хүн зоной эрилтэ урда жэлнүүдэйхиһөө үлүү һайнаар хангагдана. Бусадшье эд бараануудые илангаяа ажахын болон культурна хэрэгсэлэй хогшол хэрэгсэлнүүд ехээр худалдагдана.

Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд парти болон правительствынгаа анхарал оролдолгодо бодото харюу болгон, хүн зонойнгоо ажана тэниглэн байдалые саашадань һайжаруулха хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Энээн тушаа хэдэн жэшээ баримтануудые дурдан харуулая.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилдэг болоһоной, хүн зоной мүнгэ зөөреэр баяжаһанай эсэстэ 1965 ондо эд бараанай эрьесэ 1960 оной жэшээгээр 32,8 процентээр дээшэлһэн, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай гаргаһан продукци 68,1 процентээр нэмэһэн.

Үнгэрһэн табан жэлэй турша республика дотор 262 магазинууд, ниитын эдеэ хоолой 88 предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалта түгэсөөр угтаба. Эд бараанай эрьесын түсэб байгша оной түрүүшын хахадай турша дотор 100,2 процентээр гүйсэбэ. Ниитын эдеэ хоолой предприятинууд даалгабаряа үлүүлэн дүүргээ. Эндэ горпищеторгын, Хяагтын худалдаа наймаанай конторын, спортивна эд бараанай магазинай, столовонуудай трестын, түмэр замай ресторанай коллективүүдые онсолон тэмдэглэмээр. Захааминай, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Түнхэнэй райпотребсоюзууд болон Ахын райпо хахад жэлэйнгээ эд бараанай эрьесын түсэбые үлүүлээ.

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ 20 мянгаад хүн ажаллана. Тэдэнэр хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ талаар ехэхэн ажал ябуулхаһаа гадна, промышленна ажал ябуулга эрхилнэ.

Наймаалагшаднай совет засаг түрын тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно. Буркоопсоюзай системын хоёр предприятида, 172 бригадануудта коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ олгогдобо.

Түрүүшүүлнай жэлһээ жэлдэ олошорно. Долоон жэлэй даалгабариие амжалта түгэсөөр бэелүүлһэнэй түлөө 60 гаран хүмнай орден медальнуудаар болон Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа. Табан зуу гаран хүнүүд совет худалдаа наймаанай отличник гэһэн значогуудые абанхай. Жэшээнь, горпищеторгын Октябрьска райондохи эдеэ хоолой 30-дахи магазиниие даагшаар Хундаева Валентина Намсараевна хүдэлнэ. Энэмнай Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Тэндэ хододоо эд бараан хүсэд элбэг, гуримтай зохид байдаг. Тус магазинай коллектив республика доторой мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ шалгарһан. Хүдөөгэй кооперативна эмхинүүд соохоо Хэжэнгын совхозрабкооп (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Амагаев Ц-Б.) ходоо түрүү һуури эзэлнэ.

Һайндэрөө тэмдэглэхэ зуураа, дутуу дундануудые тухайдаа хэлэнгүй гарахын аргагүй. Хүн зондо зарим эд бараанууд үшөөл дутамагаар хүргэгдэнэ. Шалгалта юу тодорхойлооб гэхэдэ, түмэр замшадай болон геологуудай ОРС-нууд, горпромторгын болон бусад магазинууд бааза болон складуудта байһан эд бараануудые саг болзор соонь абажа шаданагүй.

Эд бараанай эрьесын талаар юрэнхы түсэбэй хангалтатайгаар дүүргэгдэбэшье, горпромторгын, Зэдын, Ципиканай продснабууд болон бусад эмхинүүд даалгабаряа хүсэдөөр гүйсүүлнэгүй.

Республика дотор овощ, хартаабха болон фруктнуудые наймаалга үшөөл хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Тэдэниие хадагалха газарнууд үшөөл дутамаг байһаар. Колхоз болон совхозуудай газарай эдеэ хүн зоной эрилтэдэ хүрэмэ элбэгээр бэлэдхэнэгүй.

Зарим нютагуудта магазин болон столовонууд дутална. Ушар тиимэһээ олооро ээлжээндэ байха гү, али бусад аягүй ябадалнууд үзэгдэнэ. Томо томо магазинууд болон столовонуудые бодхоолго унжагайрна. Эндэ барилгын эмхинүүд ехэ зэмэтэй гээшэ ха. Жэшээнь, Хяагта городто шатаһан магазиниие һэльбэн барилга аяар долоон жэлэй турша дотор үргэлжэлһөөр.

Тэрэшэлэн эд бараа гаргадаг нютагай промышленностиин предприятинуудта эрилтэ һулаар табигдана. Зарим шухала хэрэгсэл, багажануудай дутамагаар үйлэдбэрилэгдэһэн дээрэһээ хүн зоной эрилтэ гүйсэдөөр хангагданагүй. Жэшээнь, Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрика хахад жэлэйнгээ даалгабари оройдоол 57 процент дүүргээ. Кировэй нэрэмжэтэ завод гүсэ, бидон, аяга гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдые гаргаха түсэбөө ходоодо һаатуулна.

Дурсагдаһан дутагдалнуудай ойрын сагта усадхагдаха байһанда ехэтэ найданабди.

Республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго юуб гэхэдэ, тэдэнэр тон ойрын үе сагта ажал хүдэлмэриингөө культурые дээшэлүүлхэ, хүн зониие хүсэд һайнаар хангаха ушартай.

Тиихэдээ худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд арад зоной ямар эрилтэтэй байһаниие тодорхойгоор бүридхэхэ, промышленностиин предприятинуудта болон оптово баазануудта захилаа саг болзор соонь тодо һонороор табижа үгэхэ, һайн шанартай эд бараа, хогшол хэрэгсэл гаргаха хэрэгтэнь бодотоор нүлөөлхэ болоно.

Бүхы магазин болон столовонуудта түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ, хүн зондо аятай зохид байхаар ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэ шухала.

Худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой эмхинүүдтэ эд бараанай эрьесые эрид үргэдхэхэ, энээнэй хэмжээе 1970 ондо 40 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхэ, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудые олошоруулжа, тэдэниие тусхай мэргэжүүлхэ ёһотойбди.

Мүн бүхы дунда һургуулинуудай, техникумүүдэй институдуудай, промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай гол гол газарнуудта һайнаар түхеэрэгдэһэн ниитын эдеэ хоолой эмхинүүдые байгуулха, хүн зониие хангаха соёл культураяа эрид дээшэлүүлхэ болонобди.

Бии байһан дутуу дундануудаа усадхажа, Агуу Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэйгээр оролсохо, шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлахань дамжаггүй.

М. ХАБАЛОВ,
БурАССР-эй худалдаа наймаанай министр.

МАНАЙ АРТИСТНАР УСТЬ-ОРДАДА

Эрхүү хотодо айлшалжа ябаһан гүрэнэй Ленинэй орденто оперо, балетэй театрай артистнууд эндэ һүүлшынгээ үдэрнүүдые үнгэргэжэ байнхай. Һара шахуу саг соо эрхүүгэйхидтэ харуулһан оперо, балетүүдэйнь дундаһаа энэ жэлдэ театрай сценэ дээрэһээ түрүүшынхеэ зэдэлһэн А. Меликовэй «Инаг дуран тухай үльгэр», Э. Оганесянай «Вечный идол» гэһэн зүжэгүүд харагшадай зүрхэ сэдьхэл хангажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа. Хотын «Знани» бүлгэмэй эмхидхэһэн «В. И. Ленин ба хүгжэмтэ культура» гэһэн лекци-концерт олоной зүгһөө һайшаагдаа.

Мүн орденто театрай дуушад болон хатаршадһаа бүридэһэн РСФСР-эй арадай артист Н. Петрова, Буряадай АССР-эй габьяата артист Т. Карпов гэгшэдэй хүтэлбэри доро олон артистнар Усть-Ордын национальна округой ажалшадта концерт, зүжэг харуулха программатайгаар аян замдаа мордобо. Эдэнэр эндээ һараһаа дээшэ саг соо округой колхоз, совхозуудта концерт, харуулха зорилготой.

Мүнөө театрай артистнууд Эрхүү хотодо һүүлшынгээ зүжэгүүдые табижа байна. Наадаһайнгаа программын дүүрэхэдэ эдэнэр Барнаул город ошохонь.

Н. МАТОРИН.

Манай республика дотор худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинууд жэлһээ жэлдэ олошорно. Тэндэ эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлнүүд улам элбэг дэлбэгээр наймаалагдана. Иигэжэ хүн зоной эрилтые хангаха тушаа угаа ехэ анхарал хандуулагдана. Зураг дээрэ: Улаан-Үдын горпищеторгын зургаадахи шэнэ магазин харуулагдана. (Иимэ магазинууд хото городуудтамнай нилээд олоор баригдаба). Эндэ эрохододо, хододоо янза бүриин эдеэ хоол элбэг дэлбэг байхаһаа гадна, наймаалагшадынь хүн зондо аятай зохидоор хандадаг.

Ф. Сорокиной фото.

Совет засагай 50 жэл угтуулан

БУЛАГАЙ ЭХИН

Хяагта республикымнай хуушанай город. Энэ город Москва, Нижний Новгород, Казань, Екатеринбург, Красноярск, Эрхүү, Кантон, Шанхай, Ханькоу гэхэ мэтын худалдаа наймаанай томохон түбүүдтэй харилсаа холбоотой байһан.

Хяагта гансахан энэ харилсаагаараа алдаршаагүй, харин тэрэнэй нэрэ декабристнууд —аха дүү Н. А. ба М. А. Бестужевтан, К. П. Торсон, оролой гайхамшагта аяншад, Центральна Азиие шэнжэлэгшэд П. К. Козлов, Т. Н. ба А. В. Потанинтан, В. А. Обручев, Н. М. Пржевальский гэгшэдэй нэрэтэй холбоотой байһан ааб даа.

Үнгэрһэн зуунай 60-аад оной эхеэр Лондондо нююсаар хэблэгдэһэн Герценэй зохёолнууд, мүн һүүлшэг тэ марксистска литература Хяагтада абтадаг болоһон.

Эдэ бүгэдэ тухай хүшөө бодхогдоһон, түүхэтэ гэрнүүдтэ мемориальна самбар бии болгогдоһон байха юм. Габэшье, үшөө нэгэ тиимэ шэнэ самбар бии болгохо хэрэг гарахань ха. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ Хяагтада эгэшэ дүү Надежда, Ольга Черных гэгшэд библиотекэдэ хүдэлжэ байхадаа К. Маркс, Ф. Энгельсэй зохёолнуудай зарим хориултай байбашье, тэдэниие байрадаа абаашажа хадагалаад, хүдэлмэришэд, солдадуудта, гимназистнарта үгэжэ байһан. Тиигэжэ научна социализмын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнууд оролой түрүүшын революциин үедэ эндэ дэлгэрһэн байгаа. Тэрэ үедэ марксистска кружок хүдэлмэрилөө. Кружогые Томско университедэй студент И. А. Молчанов хүтэлбэрилжэ байһан юм. Тэрэ кружогойхид Надежда Алексеевна Черных гэгшын байрада (Набережна гудамжадахи Шишмаревагай гэртэ, мүнөөнэй Рокоссовскиин нэрэмжэтэ гудамжада) суглардаг байба. Иигэжэ булагай эхин эндэһээ бурьялаа.

Н. А. Черных гэгшын дүү, мүнөө Москвада ажаһуудаг Людмила Алексеевна гэгшэ Хяагтын музейдэ бэшэг эльгээхэдээ иигэжэ мэдээсэһэн байна. 1909 он багта эгэшымнай байрада городой библиотекэдэ хадагалагдажа байһан хориултай номууд олоор асарагдадаг болоо һэн.

...Тэдэ номууд эгэшындэм ерэһэн һурагшадта, типографиин хүдэлмэришэдтэ, солдадуудта үгэгшэ бэлэй. Тэрэ ондо полици гэнтэ орожо ерээд, нэгжүүл хэхэдээ, юушье олоогүй һэн гэжэ бэшэһэн байна.

Хизаар ороноо шэнжэлэгшэд гэрэ библиотекэнь хаана байгаа һэн хаб гэжэ һонирхоо. Эгэшэнэр Надежда Ольга хоёрой хүдэлмэрилһэн Троицкосавскын библиотекэ Соборно талмайһаа үргэлжэлһэн Ехэ гудамжатай зэргэлээшэ үйлсын эгээн захын нэгэ дабхар гэртэ байһан юм гэжэ бэшэбэ.

Хяагтын үнгэрһэн сагай үшөө нэгэ алдарта хуудаһан нээлгээтэй. Эндэхи хизаар ороноо шэнжэлэгшэд музейн директор Тугутовтай хамта шэнэ, һонирхолтой материал бэдэрэлгые үргэлжэлүүлжэ байна.

Е. ГОЛУБЕВ,
СССР-эй географическа обществын бодото гэшүүн.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ✶ ТЕЛЕГРАФ ✶ РАДИО

Арадай Польшын һайндэр

ВАРШАВА, июлиин 22. ТАСС-ай корреспондент В. Кузнецов иигэжэ дамжуулна:

Польшын Арадай Республикын байгуулагдаһаар 22 жэлэй ойе поляк арад мүнөөдэр баяр баясхалантайгаар һайндэрлэбэ. Энэ ой Польшын гүрэнэй 1000 жэлэй ойн һайндэртэй тохёолдоо. 900 шахуу город, хэдэн арбаад мянган тосхонууд сагаа-улаан болон улаан тугуудаар, транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

ПОРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич түрүүтэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Варшавада нютагай сагаар 10 часта түбэй талмай дээрэхи трибуна дээрэ гараа. ПНР-эй гимнын аялга зэдэлээ. Артиллерийскэ салют үгтөө. Сугларгашадта хандан Национальна обороны министр Польшын маршал Мариан Спыхальский тобшо үгэ хэлээ.

Польшын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ сэрэгэй парад болоо. Энэ парад Польшын сэрэгэй хүсэ шадалые, сэрэгшэдэйнь дайшалхы бэлэдхэлые. Зэбсэгтэ хүсэнүүд тухайгаа ПНР-эй парти, правительствын ехэ оролдолго гаргадагые харуулаа.

Сэрэгшэдэй һүүлээр спортсменүүд талмай дээрэ гараа. Ороной бүхы районуудые түлөөлһэн 25 мянган эдир залуу хүбүүд басагадай жагсаал час тухай үргэлжэлөө.

„Джемини-10" онгосо бууба

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 22. (ТАСС). Америкын «Джемини-10» гэжэ замбуулинай онгосо гурбан үдэрэйнгөө ниидэлгые үсэгэлдэр дүүргэжэ, Атлантиин далайн уһан дээрэ буугаа. Кеннедиин нэрэмжэтэ хушууһаа зүүлжээ 900 тухай километрэй районДо нютагай сагаар 17 час 07 минутада бууһан байна.

Аюулгүйн Соведэй заседани болохонь

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 22. (ТАСС). Сириин Арабуудай Республикын гүйлтаар ООН-ой Аюулгүйн Соведэй онсо яаралтай заседани июлиин 25-да зарлагдаба. Сиридэ эсэргүүгээр июлиин 14-дэ Израилиин хэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа уламжалан тохёолдоһон шанга байдал хаража үзэхын тулада Соведые зарлаха тухай Сири эрилтэ хэһэн байгаа.

Оронией нэгэдүүлхэ талаар ДРВ-гэй национальна суглаанай комиссиин мэдүүлгэ

ХАНОЙ, июлиин 22. (ТАСС). Ороние нэгэдүүлхэ талаар ДРВ-гэй Национальна суглаанай комисси хадаа Женевскэ хэлсээнэй баталагдаһаар 12 жэлэй ойтой дашарамдуулан мэдүүлгэ толилжо, Вьетнам арадта эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэжэ байһан зэрлиг муухай дайн байлдаае эрид шууд буруушаагаа.

Урда Вьетнамай хүн зониие усадхахын тулада Америкын империалистнууд мүнөө үеын буу зэбсэгүүдые, тэрэ тоодо гал шатаадаг бомбонуудые, хорото химикадуул болон хорото газуудые хэрэглэнэ гээд ВИА агентствын дамжуулһан энэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. США Хойто Вьетнамда эсэргүүгээр улам үргэдхэгдэжэ байһан дайн байлдаае эхилһээр жэл үлүүтэй болоожо байна. Америкын самолёдууд городууд болон тосхонуудые, больницанууд, һургуулинууд, дэлгүүрнүүдые үдэр бүхэндэ бомбодоно, буудана. Тэдэнэр республикын олон тоото промышленна предприятинуудые, газар уһалалгын түхеэрэлгэнүүдые бомбодоно. Ханой болон Хайфон шадарай һууринууудые һаяхан илангаяа шангаар бомбодоо.

Мэдүүлгэ соо иигэжэ заагдана. Эдэ ябуулганууд хадаа Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээе оройдоошье хэрэгсээгүй ябадал болоно. ДРВ-дэ эсэргүүгээр агаарай добтолгонуудые, сэрэгэй бусад ябуулгануудые хэхэеэ дары болихо, Урда Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй дайн байлдаае зогсоохо тухай ДВР-гэй Национальна суглаанай комисси эрид шанга эрилтэ хээ.

Америкын консульствын байшан соо бомбо тэһэрбэ

ГАВАНА, июлиин 22. (ТАСС). Холбоото Штадуудһаа Колумбиин ниислэлдэ байдаг посольствын байшангай подвал соо үсэгэлдэр үдэ багта ехэ хүсэтэй бомбо тэһэрээ гээд Пренса Латина агентствын корреспондент Боготоһоо мэдээсэнэ. Тэһэрэлгэ байшангые горитойгоор гэмтээгээ. Мүн энэ үдэр полициин офицернүүдэй казино соо баһа нэгэ бомбо тэһэрээ.

Алишье ушартань хүн гэмтээгүй, имагтал байшангуудынь һандарһан байна.

НАТО-гой штаб Шьевр нүүхэнь

БРЮССЕЛЬ, июлиин 20. (ТАСС). Францииин хилэһээ зуугаад километрэй газарта, оронойнгоо урда зүгтэ байдаг Шьевр гэжэ Бельгиин городто НАТО-гой нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Верховно главна командалагшын штаб-квартирые нүүлгэжэ абаашаха тухай шиидхэбэриие Бельгиин правительство мүнөөдэр һайшааба. Хойто-атлантическа сэрэгэй нэгэдэлһээ Франциин гараха болоһоной дашарамда, мүнөө хүрэтэр Париж хотын оршондо байжа байһанаа энэ штаб нүүжэ ошохо юм.

Америкын сэрэгүүд Доминиканска республикаһаа гаража эхилээ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 21. (ТАСС). Доминиканай Айна гэжэ портдо американска танкнууд болон солдадуудые пароходууд дээрэ тээгээд, тэдэниие Холбоото Штадууд хүдэр ябуулжа үргэлжэлһөөр. Аяар 14 һараһаа үлүү саг соо хуули бусаар байжа байһанаа эзэрхэг түримхэй сэрэгүүд энэ оронһоо талиижа захалаа. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, сэрэгүүдые орон нютагтань бусаалга сентябриин 30-һаа нааша дүүрэхэгүй юм ха. Орон доторнь амгалан түбшэн байдалтай болоһон хэбэртэй байхадань Холбоото Штадууд өөһэдынгөө сэрэгүүдые гарган абаашажа захалаа гэнэ. Хорёод хоногой саада тээ шэнэ президент Хоакин Балагер гэгшэдэ хуули засаг тушаан үгтэһэн юм. Тиигээд республикын шэнэ конституци зохёохын тулада, национальна конгрессэй заседани июлиин 19-дэ болохоор зарлагдаа һэн. «Экономико һэргээн бодхооха түсэб» тухай президент соносхоһон байгаа. Тэрэнэй ёһоор, хариин гүрэнэй сэрэгэй добтолон орохо үедэ ехээр доройтон унаһан хүдөө ажахые һэргээн бодхоохын тулада, 40 миллион доллар үгтэхэ юм.

«Нью-Йорк Таймс» газетын бэшэһэнэй ёһоор, энэ мүнгэнэй 25 мянган долларынь хари гүрэнһөө, багсаахада Америкаһаа, үгтэхэ юм ха. Өөрынгөө түсэб соносхохоДоо «онсо яаралтай экономическа хэмжээнүүдэй абтаад байһан сагта» забастовко хэхэеэ болихыень Доминиканай ажалшадые президент уряалһан байгаа.

Зүгөөр, газаа талаһаа амгалан түбшэн янзатай харагдаһан байбашье, США-гай дэмжэлгэтэйгээр засаг түрэеэ гартаа абаһан шэнэ правительстводо дурагүй хүнүүдтэ сэрэгэйхид хэһээлтэ үзүүлэн, элдэб олон политическэ бүлэглэлнүүдэй хоорондо дотоодын тэмсэл болоно. Урдын президент Хуан Бош мүнөө дахин политическэ ажал ябуулга эрхилжэ байхадаа, хүнүүдые барижа хааха ябадал үргэлжэлһөөр гэжэ июлиин 18-да радиогоор хэлээ. Тиихэдээ доминиканайхидай эрхэ сүлөөе хүндэлхын түлөө тэмсэхые уряалһан байгаа.

Салазарайхидай бомбонууд Замби дээгүүр тэһэрнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 21. (ТАСС). Анголо гэжэ Португалиин колонидо дүтэхэнэ байдаг Баловале гэжэ хото шадар Португалиин самолёт Замбиин газар нютагуудые бомбодоһон байна. ЮПИ агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, энээн тухай мүнөөдэр Замбиин ниислэл хотодо дуулдаа. Бомбодоһон газар нютаг тээшэ армиин болон правительствын түлөөлэгшэд яаралтайгаар ошобо гээд Замбиин Республикын президент Кеннет Каунда мэдүүлбэ.

БИРМЭ. Инле нуур ороной эгээн һайхан газарнуудай нэгэн бологшо хадануудай хоорондын үргэн нуга соо оршодог юм. Энэ нуур соогуур аяншалхада һанагдаагүй юумэнүүд ушардаг байха. Мотоорно онгосодо һуужа аяншалаад байхадаа, бишыхан тосхондо хүрэжэ ерэхэт. Уһан дээрэ оёор руунь шааһан тулгануудд дээрэ баригдаһан байрын гэрнүүд, магазинууд, һургуули болон дасан байха. Тосхоной үйлсэнүүдээр онгосонуудта һуужа ябадаг. Тэдэнь гэр бүхэнэй үүдэндэ уһан соо уяатан байдаг. Тосхоной зон загаһа агнадаг, газарай эдеэ тарижа, түхэреэн жэлэй турша соо овощ суглуулдаг юм. Тэдэнэр урадхуул һалануу дээрэ хүбхэнгөөр хэһэн обоонууд дээрэ овощ ургуулдаг. Зураг дээрэ тосхоной «үйлсэ».

ТАСС-ай фотохронико.

ЕВГЕНИЙ МАНЗАНОВ МҮНХЭЛЭГДӨӨ

«Дүрбэн зүгэй һалхин соогуур» гэһэн романиие Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозойхид һонирхон уншаһан байна. Тэндэхи үбгэд хүгшэд романай геройнуудай нэрын бэшэгдэһэн байхада, тэдэниие һайса таниха, мэдэхэ байба. Илангаяа залуу подпольщик Евгений Манзанов тэдэндэ тухайлагдаха байшоо.

Хүсөөтэ нютагта түрэһэн Дашидондок Цыренжапов алуурша колчагууд, семеновтоной һүйд хэжэ байха үедэ Батанай-Харганайн хушуунай земскэ управада бэшээшээр алба хэжэ байһан. Тиихэ үедэнь залуу революционер Манзанов элдэб хэрэгээр управада ганса нэгэн үзэгдэдэг байгаа һэн ха. Тиихэдээ Евгений бэшэ, Батомунко гэжэ нюуса нэрэтэй ябадаг байгаа. Тэрээнтэй хамта Будаев гэгшэ ябалсадаг байба. Тэдэнэр сагаантан болон хариин интервентнүүдые намнаха хэрэгтэ бэлэдхэлсэжэ байһан. Дашидондок Цыренжапов подпольщигууд Манзанов, Будаев гэгшэдтэй нюуса нөөсэгүй хөөрэлдэдэг һэн ха. Манзанов Эрхүүһээ Сибириин Центральна гүйсэдхэхэ комитедтэй хамта Центрсибирь ошолсоһон байгаа. Эдир подпольщик энэ хэрэг тухайгаа Цыренжаповта хөөрэһэн гэхэ. Тиихэдээ Улаан Армии удахагүй ерэхэ, колчагайхидые бута сохихо гэжэ хөөрэдэг байба.

9-дэхи «б» классай һурагша Петр Карнаков дала наһатай хүгшэн эжы Феоктиста Андроновнада Манзанов тухай хөөрэжэ үгэбэ ха.

— Байл даа Петя, тэрэ хүниешни мэдэхэ байналби,—гээд хүгшөөнь таһа дүүрэбэ.

— Хаанаһаа мэдэхэ байгаа хүмши?—гээд Петя гайхаба.

— Тэрэл Манзанов байгаа ёһотой,—гээд Феоктиста хүгшэн һанаа алдана.

1920 оной июньдэ Бэрээн тосхондо эдир геройн алуулһые тэрэ хүгшэн мэдэхэ байшоо. Тэрэ үедэ хатуу саг байһан. Харгынгаа уйтарһые мэдэһэн семеновтон хороо гарган, аюулта муухай алуур, тонуул хэдэг байгаа ха юм.

Һурагша Петр Карнаков хүгшэн эжынгээ хөөрөө бэшэжэ абахадаа, Манзановай ямархан янзын хүн байһыень тэмдэглээ. Бэшээшэ байһан Егор Кулаков, нэгэтэ Сутай ошоод ерэхэдээ, танигдаагүй хүниие тэргэдээ һуулгаад орожо ерэһэн байна. Гансаараа ошоһон аад, хүнтэй ерээ гэлсээн болоо.

«Кулаков хорёод наһатай залуу хүниие асараа. Шэгээр сэбэр буряад хүн. Сэрэгэй хубсаһатай, сабхитай, фуражка малгайтай. Ямаршье документтэй, үнэтэй часытай байгаа» гээд хүгшэн эжынгээ хэлэһэн үгые Петя Карнаков бэшэбэ. Нүгөө нэгэ һурагша Михаил Бурлаков өөрынгөө абга Федор Иннокентьевичэй хэлэһые дуулахадаа, залуу революционерэй хүүрэй хаана байһые мэдэбэ. Федор Иннокентьевич зоригтой эрын алуулхада 6-тай байгаа. Тэрэ мал адуулагшаниие дахажа ябахадаа залуу большевигэй хаана хүдөөлүүлһые хараһан байба.

Эдэ мэдээнүүдые 9-дэхи классай һурагша Таня Варфоломеева тодолон тэмдэглээ. Тэрэ классай олохон һурагшад Манзанов тухай тон үнэтэ мэдээнүүдые суглуулһан байна. Тэдэнэр Евгений Манзановай хайшан гэжэ алуулһыень тодорхойлоо. Кулаковой хүршэ байһан Михаил Семенович Попов һурагшадта иигэжэ хөөрэһэн байгаа: «Нэгэтэ һүни Манзанов Кулаковойдо хоножо байгаа. Тэдэ хоёр ямар барисаатай, юу хөөрэлдэдэг байһан тухайнь хүнүүд магад дуулаһан гү, али гэрэй эзэниие большевик Манзановтай нүхэсөө гэһэн һэжэг түрэгдэжэ болоо. Тэрээн тухай сагаан бандидуудта дуулдаа. Тэдэ бандидууд гэрэйнь шэбхэ һолбо хүшэн, Кулаковойдо ороо ха. Манзанов сонхоорнь гүйжэ гараха гэһэн аад, амжаагүй. Дайсанай һомон үбсүү руунь орошоо.

Һурагшад эдир геройн хүүр олобо. Хүүр дээрэнь шулуу обоолһон байна. Евгений 16 наһатайдаа Эрхүүгэй дээдэ гимназида һуража байтараа 1917 оной декабрьда хүдэлмэришэдэй зэбсэгтэ Улаан гвардида ороһон байха юм. Тиихэдээ большевигүүдэй организациин хүтэлбэрилэгшэд Павел Постышев, Мария Сахьянова, Яков Шумяцкий гэгшэдтэй уулзаа. Женя Манзанов дружинын хүдэлмэришэдтэй, улаан гвардеецүүдтэй хамта ябалсажа, Совет засаг унагаахые һэдэжэ байһан юнкернүүдые, офицернүүдые бута сохилсоһон байна.

Эдир геройн баатарлиг тэмсэл тухай шэнэ хуудаһанууд хүүгэдэй урда һэхэрдээ. Тэдэнэр энэ тэмсэлшын дурасхаал мүнхэлэн, өөһэдынгөө гараар хүшөө бодхобо.

Т. ИОСИФОВ.

Амаржа һуухадаа

АНХАНДА ХОЛЫН АХАҺАА

1. НЭРЭ ТУХАИ ДОМОГУУД

АБАЙ Гэсэр Мүнхэ Сарьдагай баруун хүтэл дээрэ байрлаһан юм ха. Тиихэдээ энэ тойронхи гол горхонуудые бултыень мэдэхэ, Мүнхэ Сарьдагай бүхы хүтэл дабаануудые холо ойроһоо бултыень шэртэн харадаг байһан гэхэ. Энэ Мүнхэ Сарьдаг шадарһаа арбан гурбан гол горход эхи абан, доошоо урдажа ороһон, нэгэ ехэ мүрэн болožо ниилэһэн түүхэтэй. Энээниие Абай Гэсэр Аха мүрэн гэжэ нэрлээ юм ха. Тэрээндэ шудхаһан горхо голнуудынь нээрээшье арбэн гурбан гол болодог юм: Аха, Гарган, Боксон, Сорок, Хазалхы, Дэби, Жаханаа, Тиисэ, Балакта, Орлик, Сэнцэ, Жомболог, Бурун гол.

Тиигээд Аха нютагаар баатарнуудай аяншалһаниинь хожом мэдэгдэһэн, тэдэнэй абажа ябаһан тогоо торхо, хүнэг, номо һаадаг гэхэ мэтые үзэһэн уладшье байһан юм гэдэг.

Баһа Түнхэн нютагһаа аха дүү хоёр холын энэ нютагта агнажа ябаад, ахань наһа барашаһан, тиин дүүнь ахаяа хадаглаһан газараа Аха гэжэ нэрлэһэн, тэрэнһээ хойшо энэ тойронхи газар Аха нютаг гэжэ нэрэшэһэн гэлсэдэг.

Ахаархин обоошон гэжэ юундэ нэрэтэй байгааб?.. Урдань Алайрай зон Аха нютагта ерэжэ, таряа талха наймаалдаг, хоёр-гурбан зуугаад мори шаргаар дүүрэн талха таряа асардаг һэн ха. Тиихэдээ Алайрай зон нютагай хүнүүдые обоошон гэжэ нэрлэдэг һэн ха. Юундэб гэхэдэ, ахынхид ангай арһаар дэгэл оёжо үмдөөд, обоо солоо болошоһон юумэд ябадаг байгаа бшуу.

Үшөө Тиисэ мүрэнэй нэрэ тухай нэгэ домог бии. Ород. монгол хоёр гүрэн хоорондоо гүрэнэй хилэ тогтоохо гэжэ шиидэбэ. Тиихэ үедэ ород гүрэнэй этигэмжэтэ түлөөлэгшэ Гүн-Сава гэдэг Аха нютаг ерэһэн үльгэртэй. Монголой ноёд Гүн-Савада хандажа: «Бухын арһаар хэмжэжэ, манда газар үгыт, тиигээ һаатнай нэгэ торхо сагаан мүнгэ үгэхэбди, — гэбэ һэн ха. Тиихэдэнь Гүн-Сава зүбшөөбэ. Үглөө үдэрынь монгол ноёд ерэхэдээ, бухын хамаг арһые нарииханаар зүһэжэ, ута ооһор аргамжа хээд ерэбэд. Тиин тэрээгээрээ нэгэ хадые хэмжэжэ абаһан юм хэ. Һүүлдэнь Монголой ноён иигэжэ хэлэбэ ха: «Танай газар тиисэ, манай газар иисэ болохо». Тэрэнһээ хойшо тэрэ хэмжүүлһэн хадань Монголой боложо, хадаһаа хойшоо урдаһан гол Тиисэ гэжэ нэрэшэһэн, ород гүрэнэй болоһон юм гэхэ. (Манай бишыханууд ябахада үбгэд, хүгшэд иигэжэ хэлсэгшэ һэн ха.) Ород ноён хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ. бухын арһанай хэмжээтэй газар Монголдо үгэһэн домогтой. Тиигэжэ хэмжүүритэ хадын хоорондуур Монгол Аха хоёрой хоорондо, гүрэнэй хилын бии болоходо, айлай гурбан хүбүүнэй нэгэниинь хилэ харадаг болоһон. Алайрай, Түнхэнэй буряадууд нэгэ нэгэ хубуугээ хилэ харуулхаяа шулуунай саадахи Захаамин, мүн Аха эльгээдэг байһан. Тиигэжэ Аха, Захааминда буряадууд бии болоһон гэлсэдэг. Тусхай шэнжэлэл бүридхэл хэбэл, бүришье һонин домог түүхэнүүд олдожо болохо юм.

2. МҮНӨӨ БОЛОХОДО...

ОРЛИК тосхон оройдоол нэгэ хэдыхэн байрын гэртэй, хүн зоншье эндэ тон үсөөн байһан юм. Эндэ гэр байрын үсөөн, түлөөр дээрэһээ, городһоо холо таһархай ушарһаа хүнүүд ерэжэ ажаллахаһаа татагалзадаг һэн.

Мүнөө энэ тосхон нилээд болбосон түхэлтэй болоо. Алишье аймагай центртэ нэрлэгдэдэг барилганууд эндэ шэнээр бодонхой. Мүнөө эндэ 11 жэлэй һургуули бии. Тэндэ бүгэдэ дээрээ 600 ухибүүд һурана. Тэдэнэй олонхидынь гүрэнһөө тэдхэмжэ абана. 10—11 класс дүүргэһэн һурагшад Ленинград, Москва, Эрхүү, Улаан-Үдэ болон бусад городуудта һурадаг. Эрдэмтэднайшье олошорно. Михаил Иванович Митюшов гэдэг Орлигой һургуулида һураһан. Мүнөө Ленинградта ажаһуудаг, СССР-эй наукануудай Академиин Павловай нэрэмжэтэ физиологиин институдта ажалладаг, биологическа наукануудай доктор болотороо ургаһан. Юрий Самбуевич Аюшин мүн лэ эндэмнай нэгэдэхи классһаа арбан класс хүрэтэр дүүргээд, Эрхүү городто — медицинскэ институт, Москвада — аспирантура түгэсхөөд, тэндээ ажаллажа байдаг. Тиихэдэ Владимир Гармаевич Токуренов агаарай сэрэгэй албанай һургуули эрхимээр дүүргэжэ, сэрэгэй подразделениин частиин командир болоод, холын Мурманскда хүдэлнэ. Улаан-Үдын партийна һургуулида олон залуушуул һурана, олон янзын мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэнэ. Урдань аймагтамнай эмнэлгын газар, соёл культурын гуламта байгаагүй юм. Мүнөө аймаг дотор өөһэдын хүбүүд, басагад — тусхай мэргэжэлтэд олон. Тэдэнэр аймаг доторой больница, амбулатори, участково больницада, фельдшерско-акушерскэ пунктнуудта хүдэлнэд.

Аймагай Культурын байшан, библиотекэ, хүдөөгэй дүрбэн клуб, дүрбэн библиотекэ, 12 кино-түхеэрэлгэ, колхозой хэдэн, олон клубуудта баһал өөһэдын хүбүүд, басагад ажаллана.

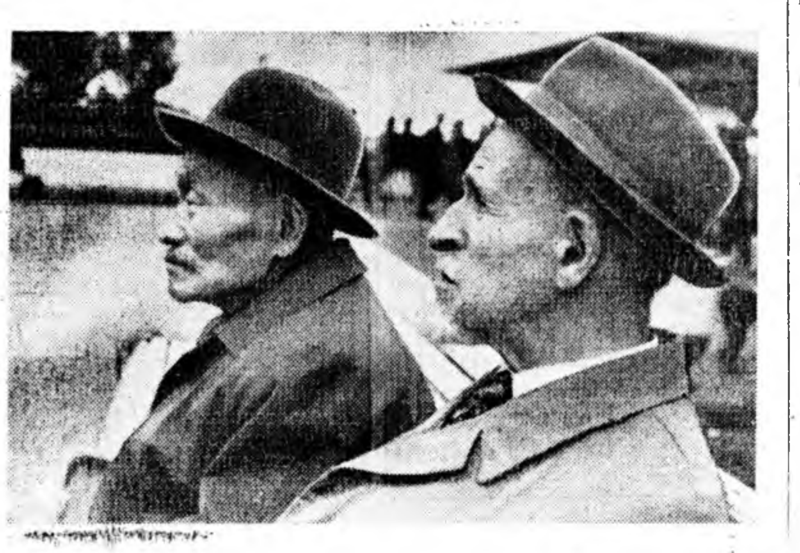
Бүри урдань Ахада наймаанай газаршьегүй, эд бараан ехэ хомор, талха таряа аяар Алайр, Түнхэнһөө асардаг байһан юм. Мүнөө хүдөө нютагуудта магазингүй газар байхагүй. Тэндэ талха таряан, элдэбын үнгэтэ һайхан бүдүүд, эдеэ хоолой зүйлнүүд дуран соошни асараатай, сомоотой байдаг.

Урдань город гараха болоходоо ахаархин шаргадаа һуужа шаажуулдаг, Мүнхэ Сарьдагай зүүн бэеын уйтан хабшал — Тэмээлигэй голоор Түнхэн орожо, тэндэһээ машинада һуужа саашалдаг бэлэй. Харин мүнөө самолет, машинаар ябана. Эндэмнай сэлмэг һайхан үдэрнүүдтэ «АН-2», «ИЛ-2» самолёдууд үдэр бүри ниидэжэ, эд бараа, мебель, малай тэжээл, талха таряа асаржа байдаг.

Аймагай бүхы колхозууд телефонно хэлхеэ холбоотой. Колхоз, нютагай тосхон бүхэндэ Ильичэй лампочканууд үдэшэндөө яларна.

Аяар холын Аха нютагайхид бүхы совет арад зонтоёо нэгэн адли шэн зоригжолтойгоор ажаллана, зол жаргалтайгаар ажаһууна. Иимэл даа, совет засагаймнай аша туһа!

Д. ДУГАРОВ.

ХОЁР ХАНИНАР

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент С. В. Обручев Ахын ангуушан Д. А. Мунконов хоёр Ленинградта.

ФАБРИКЫНХИД ЯАЖА АМАРНАБ?

Манай хөөрэлдөөн

Коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргые хэдэн жэл соо солотой һайханаар зүүжэ ябаһан сэмбын фабрикынхид амаралтынгаа үдэрые эрхимээр эмхидхэдэг заншалтай. Энэмнай ойлгосотой гээшэ ааб даа, юуб гэхэдэ, коммунис ёһоор ажаллаха гээшэмнай коммунис ёһоор амарха, сэнгэхэ хэрэгтэй таһаршагүй холбоотой.

Фабрикынхидай мүнөө яажа ямаржа байһан тухай фабзавкомой түрүүлэгшэ Иннокентий Михайлович ТРОПНИКОВТОЙ иимэ хөөрэлдөө хэбэбди.

АСУУДАЛ: Хаана, ямар газарта амарнабта?

ХАРЮУ: Сотниково тосхон шадархи сэсэрлиг ногоон олтирог дээрэ амарха тусгаар газартайбди. Зунай эхэр фабрикымнай комсомолшууд (комитедэй секретарь Людмила Петух) тэндэ эдэбхи түгэсөөр хүдэлжэ, амаралтын оршон дайдые яһалханаар сэбэрлэн эмхидхээ. Волейбол, футбол болон тэннисээр наадаха талмайнууд яб байса бэлэдхэгдээ. Элдэб олон уран гоё зураг болон плакадуудаар олтирогнай мүнөө шэмэглэгдээд байна.

АСУУДАЛ: Энэ зунайтнай амаралтын түрүүшын үдэр хэзээ, ямараар үнгэрөө һэм?

ХАРЮУ: Амаралтымнай эхин үдэр СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта бүд нэхэгшэдэй һайндэртэй тохёолдон тудажа, тон һайнаар, жабхалантай хүхюунээр үнгэрөө һэн. Тусгаар захимал автобусуудаар хамта дээрээ 700 хүн городһоо удаа дараалан мордожо, олтирог ошожо сэнгэһэн. Гитара, баян болон духовой оркестрэй аялга таһалгаряагүйгөөр ханхинажа, хүнүүд угаа һониноор, дуутай шуутайгаар орой болотор амаржа ерээ һэн. Энэ үдэр — эгээл эрхимээр эмхидхэгдэһэн амаралтануудаймнай нэгэн. Фабрикын директор Клавдия Павловна Альцман, парткомой секретарь Мария Михайловна Пушкина гэгшэд энэ амаралтые шударгы бэрхээр хүтэлбэрилөө, айхабтараар оролдоо.

Фабрикынхиднай — олон тоото хүнүүдһээ бүридэһэн коллектив. Тиимэһээ амаралта бүхэндэ бараниинь олтирогто амаруулжа болохогүй байһаниинь эли ааб даа. Ушар иимэһээ бидэ мүнөө тиишэ хүнүүдые цех цехээр ээлжээлэн эльгээдэг болообди.

АСУУДАЛ: Олтирогто ошожо сэнгэхэ ээлжээгээ хүлеэдэг зониие яажа амаруулна гээшэбта?

ХАРЮУ: «Бүд нэхэгшэ» гэһэн Культурын байшан соо амаралтын элдэб вечернүүдые үнгэргэнэбди. Цехүүд өөһэд хоорондоо мүрысэн, өөр өөрынгөө уран һайханай тематическа вечер эмхидхэдэг. Энэ мүрысөөмнай конкурсын шэнжэтэй байха юм. Һаяхан «Эхэнэрнүүд, таанарта зорюулагдана» гэһэн вечер шалгархы һайнаар үнгэржэ, сугларһан зоной халуун анхарал хандуулаа. Механигуудай таһагай уран һайханай бүлгэмэйхид илангаяа эрхим номернуудые харуулһан.

Тус тематическа вечернүүдһээ гадна, Культурын байшан соо үнгэргэгдэһэн хэмжээ ябуулгануудые тоолохо болоо һаа, олон. Жэшээлхэдэ, «Ажабайдалаймнай үдэрнүүд» гэһэн хөөрэлдөөнүүд, хүүгэдэй творчествын выставкэнүүд, артистнар болон уран зохёолшодтой уулзалганууд, кинофильмнүүд ба номуудые зүбшэн хэлсэлгэнүүд.

АСУУДАЛ: Эдэ вечернүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг бэлигтэ хүнүүдтнай хэд бэ?

ХАРЮУ: Илангаяа шалгархы нүхэдые нэрлэбэл, иимэ: Галина Гребенчикова, Устинья Зайцева, Эдуард Родзиковский, Елена Хадькова, Надежда Гылыкова, Дарья Тумурова, Нелли Савинова, Владимир Ванданов, Василий Мотуров болон бусад.

АСУУДАЛ: Танай агитбригада нилээд үнинһөө суурханхай. Мүнөө хэр зэргэ ажаллажа байнаб?

ХАРЮУ: Амаралта бүхэндөө хүдөө гарана. Тарбагатайн Калининай нэрэмжэтэ шефтээ абаһан колхоздоо илангаяа олон концерт харуулһан. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэл һайшаажа, маанарта нэгэтэ бэшэ баяртайгаар хонходоһон.

АСУУДАЛ: Амаралтынгаа үдэрые иимээр эмхидхэжэ байһандатнай фабрикынхид хэр зэргэ зоригжон урмашана гээшэб?

ХАРЮУ: Айхабтараар далижана. Олоной дундаһаа урдань мэдэгдээгүй оюун бэлигтэн урган гаража, искусствын уран һайханда халуун зүрхөөр абтажа, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлана.

ФОТО-ЗУРАГ БУУЛГАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

Мүнөөдэр, июлиин 24-дэ Улаан-Үдын «Прогресс» кинотеатртa эмхидхэгдэһэн «Совет засагай 50 жэл» гэһэн фотовыставкын дэргэдэ үдэрэй 12 часһаа үдэшын 6 час болотор фото болон киноискусстваар мэргэжэлтэдэй зүбшэл үнгэргэгдэхэ.

Мүн фотоаппарадуудай жэжэ заһабари хэгдэхэ, фото, кино, театральна искусстваар элдэб литература наймаалагдаха.

Конкурсын жюри.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Баясхаланда хүртэхөөр ажаллаха хэрэгтэй» гэһэн түрүү бэшэг; ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: И. Лесовой «Бэрхэ хүтэлбэриин нюуса» гэһэн статья болон бусад.

Гурбадахи хуудаһанда: худалдаа наймаанай үдэртэ зорюулагдаһан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонинууд.

Алтан нажар, Алхала гаһар!

Амаралтын байшангуудһаа мэдээсэлнүүд

КУРОРТҺОО ДУТУУГҮЙ...

Һараантай нютагтахи амаралтын байшанда 25 хүн 10 хоног соо амардаг. Энэмнай нютагай аршаантай юм. Ревматизм, хото муутайшуул эндэ һайжардаг гээ һаа, алдуугүй.

Нёдондо жэлдэ тус амаралтын байшан нээгдэһэн юм. Һайнаар түхеэрэгдэһэн ванна корпус, шабараар аргалха газар бии. Фельдшер аргалуулагшадые үзэжэ, ванна, шабар зүбөөр хэрэглэхыень шалгажа, аргалжа байдаг.

Хамтын ажалда хабаадалсадаг, һайнаар ажалладаг хүдэлмэришэдтэ путевко нэн түрүүн үгтэнэ. Фермэ, бригадануудые даагшанарай зууршалгаар хэндэ, ямар сагта путевко үгэхэ тухай совхозой рабочком зүбшэн хэлсэдэг. Мүнөө эндэ бильярд, библиотекэ бии, неделидээ 2—3 дахин кино харуулагдана. Зунай 50 хоног соо совхозоймнай 125 хүн амаржа бусаа.

Н. БОРОЕВ,
бухгалтер.

Хэжэнгын совхоз.

Колхознигууднай урматай

Манай колхоздо амаралтын байшан 1960 ондо нээгдэһэн юм. Жэл бүхэндэ колхознигууднай тиишэ ошожо амардаг, бэеэ һайжаруулдаг юм.

Хүнэй бэедэ аша туһатай аршаантай газарта амаралтын байшан баригданхай. Тэндэ ванна корпус, турзал, столово баригдаа. Нэгэ доро 20—30 хүн амарна.

Амаржа байһан колхознигуудай ажаһуудалай, культурна эрилтэ хангаха асуудалда бага бэшэ анхарал хандуулагдана. Колхозой правлени телевизор абажа тэндэ табяа. Нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнэ, шатар, даам болон ондоо наада хэхэ хэрэгсэл бии. Шэнэ газетэ, журналнууд саг соонь хүргэгдэжэ байна.

Байшангай зундаа хүдэлжэ эхилхэдэ абаһаар эгээл эрхим, түрүү хүнүүд тиишэ эльгээгдэнэ. Мүнөө тэндэ манай 100-гаад һаалишад, механизаторнууд байжа ошоо.

Һайнаар амарһан, бэеэ аргалуулһан колхознигууд хожомоо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Өөрын иимэ гэртэй байхада колхоздошье, гэшүүдтэшье аша туһатай.

Зунай халуун сагай үбһэ, ургаса хуряаха үедэ амаралтын гэртэ наһажаал болоһон, пенсидэ гараһан нүхэд амардаг. Хүсэ шадалаа хамтын ажалда зорюулжа, хүндэтэй болоһон нүхэднай эгээл мүнөө аршаандаа ошожо байна.

В. БАДМАЕВ,
Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Фото-репортаж

ДЭЭДЭХЭН ОНГОСТОЙН СЭНГЭЛИГТЭ

Аяншалагшадай бааза түрүүшынхеэ үнгэрһэн хабар Дээдэ-Онгостойдо нээгдээ. Тэрэнэй хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө эндэ хүн зон олон, зугаа энеэдэн замханагүй.

Ой модоор, сэсэг намаагаар хангалтажа байһан сэбэр һайхан агаарые юунтэй жэшээлхээр бэ!

Би газаа талаһаа харахада зохид, һайхан энэ байшан соо орообоб. Һаруул, аятай зохидоор гоёон шэмэглэгдэһэн 32 таһалга. Амарагшадай эрилтэ хангаха бүхы арга боломжо тэндэ байгуулагданхай. Амаралтын тусхай таһаг соо телевизор хаража болохо. Ном, газетэ, журналаар баян уншалгын таһаг бии. Шэнэ шэнэ кинофильмнүүд харуулагдажа байдаг.

Нэгэ таһалгын үүдэ татажа оробоб. Улаан-Үдын ТЭЦ-эй электрослесарь Борис Манжуевич Халтыгеев, ТЭЦ-эй слесарь Дмитрий Касьянович Карлюк тэндэ байрлана.

— Хэр амаржа байнабта?

— Һайн, ехэ һайнаар, — гэжэ тэдэ хоёр харюусаба.

Хэдэн үдэр соо амаржа танил болоһон, дадаһан эдэ хоёр амарагшадтай намайе танилсуулбад. Хүршэ комнато соо орожо танилсабабди. Худалдаа наймаанай хүдэлмэришэн Надежда Ивановна Чебунина Тамара басагантаяа хоёрдохи сезоноо амаржа байба. Ондоошье олон хүнүүдтэй уулзабаб. Эдэнэр булта баяртайнууд.

Эндэ амарагшад хэхэ юумэеэ оложо ядан, сагаа үнгэргэжэ байдаггүй. Хүн бүхэндэ өөрынь дуратай, анхарха хэрэг олдоодхино. Зарим нэгэн Улаан-Удэ городтой танилсана, нүгөөдүүл Байгал хүрэтэр хэдэй үдэрэй аян замда гарана. Дүй дүршэлтэй инструкторнууд тэдэнтэй суг ябалсадаг.

Дээдэ-Онгостойн аяншалагшадай баазада амарха, сэнгэхэ арга дүүрэн бии. Нэгэ доро 100 хүн амаржа байнхай. Тэрэнэй нээгдэһэн сагһаа хойшо республикын 400 хүн эндэ амаржа, бэеэ һайжаруулаа. Энэ жэлдэ 2400 ажалшад амархаар хараалагдана.

П. БУРМАКИН.

Дээдэ зурагта: амаран сэнгэгшэд шатар наадажа байна.

Доодо зурагта: аяншалгада гараһан басаган.

Фотонь авторай.

ФУТБОЛ

ҮШӨӨ НЭГЭ НААДАН ҮЛӨӨ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда эхилһэн нааданай түрүүшын хахад дүүрэнтэбэ. Үшөө сааналнай зургаан командын футболистнууд һүүлшынхеэ уулзажа, хоорондоо наадажа ябана. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Красноярскын «Локомотив», Павлодарай «Иртыш», Ангарскын «Старт», Семипалатинскын «Цементник», Рубцовскын «Торпедо», Эрхүүгэй «Ангара» команданууд. Нүгөөдүүлынь бултадаа нэгэдэхи хахадайнгаа наада түгэсхэжэ, мүнөөдөө эрхим һууринуудай нэгые эзэлээд ябана.

Түрүү һуури булялдахаар энэ жэлдэ нааданда оруулагдаһан Владивостогой «Океан» бусадһаа һайн байдалтай. Эдэнэр дүн хамтадань хори нэгэн очкотой, түрүү һуури эзэлжэ ябана. Нүгөөдүүлынь—Ангарскын «Старт», Улаан-Үдын «Сэлэнгэ», Новокузнецкын «Металлург» команданууд тус тустаа 20—20, Красноярскын «Локомотив», Прокопьевскын «Шахтер» бүлгэмэйхид 19—19 очкотой болонхой. Эндэ сохижо оруулһан зүмбэгынгөө тоогоор Ангарскын «Старт» шүүгдээшьегүй һаа тэнсэбэл, нэгэдэхи һуури эзэлжэ шадаха аргатай.

Долоодохи һууриие Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард» команда эзэлнэ. Һүүлшынгээ наада «Шахтёртой» үнгэргэһэн эдэнэр уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ һалаа. Бүхы нааданһаа арбан дүрбэн очко абаһан Находкын «Рыбак» наймадахи һуури эзэлхэ болобо. Мүн тус тустаа аб адлихан—13—13 очкотой болоһон Рубцовскын «Торпедо», Семипалатинскын «Цементник», Павлодарай «Иртыш» команданууд удаадахи һууринуудые эзэлнэ. Мүнөөдөө 12 очкотой болоод ябаһан Эрхүүгэй «Ангара» арбан хоёрдохи һуурида түригдэбэ.

Нүгөөдэ—Шэтын «Забайкалец», Благовещенскын «Амур» команданууд баһал аб адлихан—11—11 очкотой боложо, 13—14-дэхи һуурида гараба. Эдэ хоёр командынхид хоорондоо наадахадаа, «Амурай» футболистнууд айлшадаа 1:0 тоотойгоор шүүһэн байна. Бүхы 15 уулзалгаһаа 8—5 очкотой болоһон Бийск, Киселевск городуудай залуу команданууд таблицын эгээл һүүлшын һуури эзэлнэ.

Шог зурагта шорон ШҮЛЭГҮҮД

1.

Хашхарна зохёолшо, сээжээ шаан:
«Харагты! Суурхан алдаршааб!
Хабатайб! Дабхинаб урагшаа!»
Һайса үнинһөө мэдээжэ:
Һайзгай шангаар һүрэг соо
Һааляар муу үнеэн мөөрэдэг.

2.

Халамгай тээсгэн ябахадам,
Хамаг бүхы элүүр зон
Ханхинаса энеэлдэн наадалба.
Элүүр ябахадам үгэсэлдэр,
Элдэб олон архиншад
Эгшэтэрээ энеэлдэн наадалба.

3.

Эмниг адуун һүрэгтэй
Элжэгэн гэнтэ ниилэжэ,
Эридээр иигэжэ мэдүүлбэ:
«Хүрөө! Элжэгэн бэшэб!
Хүлэг шэнгеэр инсагаахам.
Хүнүүд намайе магтаха».
Заадаба. Зүгөөр шэхээрээ
Заатагүйл элжэгэн байшаба.

4.

— Эй, ши, Петя—Петууха,
Эртын үүрээр үргэлжэ
Эгтээ дэмыл хуугайлнаш.
Уурлан хэлэбэ Петууха:
— Ураар дууланал бэшэ аалби?
Улаан нара мандуулнаб!

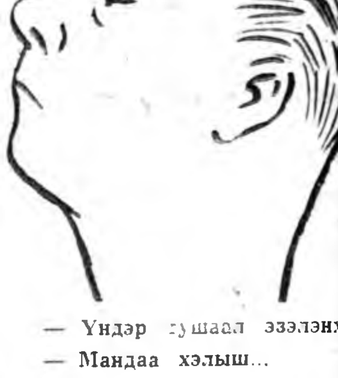
5.

«Сэлэнгэ» соо бүхэли үдэр
Сэнтэй арза үрэбхин,
Дуулан һагад хүнүүд соо
Дунгяаршаһан Пэлхэндэй
«Сэнгэнэб» гэхын орондо
«Шэнгэнэб» гэжэ дуугаран,
Минсгэй мэтэ бэлтышоод,
Миһэд гэжэ һууба ха.

6.

Үү һайрхан хүхирбэ:

— Үндэр түшаал эзэлэнхэйб!
— Мандаа хэлыш...
Хаахануур?
— Мархаас ноёной хамар дээр.

ТОЛИ МЭРГЭН

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай анхаралда

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад байгша оной июлиин 25-най үдэр худалдаа наймаанай министерствын дүрбэдэхи таһалга соо зүблөөнэй эхилхэ үдэр—июлиин 26-да үглөөнэй 8.30 часһаа эхилээд, ород драмын театрай байшан соо бүридхэлдэ абтаха байна.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03575. Зак. № 525.